Vlaams Parlement

vergadering **C163**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering

van 23 februari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de samenwerking met ORBIT vzw en imam Khalid Benhaddou om de vaccinatiegraad bij de geloofsgemeenschappen op te krikken
– 1837 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de samenwerking met ORBIT vzw om de geloofsgemeenschappen bij de vaccinatiecampagne te betrekken
– 1902 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de samenwerking met ORBIT vzw om lokale geloofsgemeenschappen te bereiken met het oog op de coronavaccinaties
– 2020 (2020-2021) 3

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over vaccinatie-verlof 'COVID-19' voor personeelsleden van de Vlaamse overheid en van de lokale en provinciale besturen
– 1868 (2020-2021) 13

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het onderzoek naar online stemmen bij verkiezingen
– 1893 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de resultaten van de studie met betrekking tot het online stemmen
– 1922 (2020-2021) 16

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de maatregelen met betrekking tot het toestaan van kermissen
– 1915 (2020-2021) 20

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de kritiek op de verdelingscriteria bij de financiering van lokale besturen
– 1952 (2020-2021) 22

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het project van de digibuddy's bij lokale besturen
– 2024 (2020-2021) 30

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de samenwerking met ORBIT vzw en imam Khalid Benhaddou om de vaccinatiegraad bij de geloofsgemeenschappen op te krikken
– 1837 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de samenwerking met ORBIT vzw om de geloofsgemeenschappen bij de vaccinatiecampagne te betrekken
– 1902 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de samenwerking met ORBIT vzw om lokale geloofsgemeenschappen te bereiken met het oog op de coronavaccinaties
– 2020 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: U kent de spreektijden, collega's, we gaan ons daar strikt aan houden.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u liet onlangs weten dat u samen met de geloofsgemeenschappen de vaccinatiegraad wilt opkrikken. U wees daarbij op het fake news en de desinformatie over de vaccins die de ronde doen. U achtte het nodig om een campagne te starten om gelovigen te overtuigen van vaccinatie. In De Zondag van 7 februari hebt u het als volgt verwoordt: "Met de Vlaamse Regering willen we correcte en duidelijke informatie geven. Op die manier willen we alle twijfels wegnemen, ook bij de christenen, moslims en joden die uit religieuze overtuiging overwegen om zich niet te laten vaccineren."

Het zou goed zijn, minister, om eens te verifiëren in welke mate dat fake news of desinformatie is, want ik heb nog geen enkele aanwijzing gezien of gekregen dat christenen zich uit puur religieuze overtuigingen niet zouden willen laten vaccineren. Uiteindelijk weten we allemaal wel dat het bij u niet over de belangen van de christelijke gemeenschap gaat, die zijn nog nooit uw drijfveer geweest, maar wel over die van de moslims, en in dit geval misschien ook – in mindere mate – over de joden. Er duikt dus een probleem op binnen de allochtone gemeenschappen, maar dat mag uiteraard niet benoemd worden en dus maakt u christenen gewoon deel van probleem, niet omdat dat een realiteit is, enkel omdat het u politiek beter uitkomt. Het tegendeel is waar: de katholieke bisschoppen hebben de gelovigen zelfs opgeroepen om zich te laten vaccineren.

Om de lokale besturen te ondersteunen in het bereiken van de verschillende geloofsgemeenschappen kondigt u aan te gaan samenwerken met de vzw ORBIT, een vzw die ook al gefinancierd wordt vanuit het sociaal-cultureel volwassenenwerk en die zich vooral manifesteert als pleitbezorger van open grenzen en verdere multiculturalisering van onze samenleving. Eind vorig jaar kreeg de vzw nog 20.000 euro subsidie voor een project dat React to Racism heet.

Vzw ORBIT houdt zich inderdaad bezig met allerlei projecten rond diversiteit en racisme, maar focust voornamelijk op uitgeprocedeerde asielzoekers en illegalen. Ze zet zich volgens haar eigen website onder meer in voor toekomstgerichte

opvang van mensen zonder wettig verblijf. ORBIT is trouwens een vzw die in een analyse van uw regeerakkoord schreef dat de strenge verwachtingen ten aanzien van nieuwkomers in schril contrast staan met de vrijblijvende aanpak van de discriminatie en stigmatisering van bepaalde bevolkingsgroepen. In diezelfde analyse schreef de vzw dat de Vlaamse overheid segregatie organiseert in plaats van bestrijdt en dat de Vlaamse Regering racisme aanwakkert in plaats van vermindert. Bovendien is ORBIT de vzw waarvan bestuursleden zich in de voorbije jaren in allerlei opiniestukken hebben uitgesproken tegen het asielbeleid van toenmalig staatssecretaris Francken.

Ik weet niet of dit op voorhand allemaal is doorgesproken met de ministers van de N-VA of met de minister-president. Ik hoor graag van de collega's van de N-VA wat zij ervan vinden dat u met een dergelijke vzw gaat samenwerken.

Daarnaast kondigde u aan te gaan samenwerken met de Gentse imam Khalid Benhaddou. U vroeg zich af of moslims zich tijdens de ramadan, die op 12 april start, wel zullen laten vaccineren.

Op basis van welke argumenten hebt u gekozen voor de samenwerking met de vzw ORBIT en de heer Benhaddou? Kunt u mij de samenwerking concreet toelichten? Wat houdt het geplande traject precies in? Welke financiële steun ontvangen de vzw en de heer Benhaddou desgevallend voor deze samenwerking? Hebben de lokale besturen volgens u dan zelf niet voldoende contacten met religieuze gemeenschappen dat er weer andere instanties als tussenpersoon worden ingeschakeld?

Dreigen dergelijke initiatieven de communautarisering van onze samenleving niet verder in de hand te werken? En tot slot: u weet dat de heer Benhaddou eerder al in opspraak kwam wegens misbruik van subsidies in het kader van zijn project 'theologische aanpak van islamitisch radicalisme'. Is dit dan voor u, minister, geen beletsel voor verdere samenwerking?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, we hebben het hier al meermaals over gehad. Ik denk ook dat we het er allemaal over eens zijn dat we iedereen in onze samenleving moeten kunnen bereiken om de vaccinatiecampagne te laten slagen. Ik ben er dus van overtuigd dat afkomst of geloof hierbij niet zou mogen spelen. En als dat wel zo is, dan moeten we er uiteraard alles aan doen om bepaalde vooroordelen te gaan bestrijden. We zagen eerder al dat in bepaalde groepen van onze samenleving de coronaregels niet werden opgevolgd. Vaak was dat, inderdaad, door mensen van allochtone afkomst – niet altijd. Het kan ook wel verwacht worden dat zij in de kwestie van vaccinatie niet altijd op dezelfde golflengte zullen zitten.

U kondigde inderdaad aan samen te werken met de vzw ORBIT. Ja, ik stel me grote vragen bij de meerwaarde van de samenwerking met deze vzw. Ik wil ook wel weten op welke basis u hen geselecteerd hebt. U kondigde ook aan een samenwerking aan te gaan met onder andere Khalid Benhaddou. Ook daar de vraag: vanwaar de keuze om met die man samen te werken? Zijn er nog andere pistes die u wilt bewandelen? Zijn hiervoor al budgetten voorzien? Hoe concreet zijn die samenwerkingen op dit moment?

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): De vaccinatiegraad van 70 procent is het doel dat we uiteraard allemaal samen moeten bereiken, met de hogere overheid en de lokale besturen. Ik vind het dan ook een bijzonder goed idee om expertise in te schakelen om zoveel mogelijk mensen te bereiken, ongeacht de doelgroep. Er zijn uiteraard

veel doelgroepen die bereikt moeten worden. Het is in ieder geval belangrijk om correcte informatie bij de mensen te krijgen. En het is ook een goed idee, denk ik, om de lokale besturen daarbij te ondersteunen. Uiteraard hebben zij voelsprieten op het terrein, maar hulp daarbij is altijd welkom, om de juiste communicatie te ontwikkelen naar, onder andere, religieuze doelgroepen.

Het project zal opgestart worden met de dertien centrumsteden. Er zijn ook steden onder het centrumniveau die toch aanzienlijke bevolkingsgroepen hebben die onder doelgroepen vallen. De vraag is: kunnen de bevindingen ook aangewend worden in andere steden, buiten de centrumsteden, en kunnen zij eventueel nog instappen in het traject als dat nodig zou zijn? Op welke termijn verwacht u de eerste resultaten, minister? Hoe gaat de samenwerking met imam Benhaddou concreet in zijn werk? Geldt dat dan voor Gent of voor het hele grondgebied? Welke concrete indicaties stelt u voorop om eventuele impact te meten? Hoe gaan we daarmee om: hoe gaan we meten of het doeltreffend geweest is om doelgroepen te bereiken ?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega's, voor de vraagstelling. Ik zal beginnen met het laatste, wat collega Partyka heeft benadrukt. We moeten er alles aan doen opdat de groepsimmuniteit wordt gerealiseerd. Daarom moeten we zoveel mogelijk mensen overtuigen om zich ook effectief te laten vaccineren. Ik denk dat dat een heel belangrijke doelstelling is, niet alleen om die mensen zelf te beschermen. Vanaf het moment dat heel veel mensen gevaccineerd zijn, worden ook andere mensen beschermd. Dus: al het mogelijke doen om dat mogelijk te maken, is volgens mij een heel belangrijke beleidsdoelstelling, die gedragen wordt door de Vlaamse Regering en ook door het overgrote deel van onze lokale besturen.

Ten tweede ben ik het niet eens met wat collega Sminate heeft gezegd, dat het vaak allochtone mensen zijn die de regels niet volgen. Dat is niet zo. Ik denk dat het beeld van mensen die de regels volgen en mensen die de regels niet volgen, heel disparaat is. Soms zie ik inderdaad dat binnen bepaalde groepen in de samenleving bepaalde mensen de toon zetten en dat andere mensen de spelregels niet volgen. Soms gaat dat over jonge mensen, soms over mensen met een autochtone achtergrond, soms over mensen met een allochtone achtergrond, soms zijn het hoogopgeleiden, soms laagopgeleiden. In de Sciensano-statistieken valt ook op dat de hoogste besmettingsgraden niet altijd te vinden zijn in de steden, maar soms ook in landelijke gemeenten. Dat heeft dan te maken met verschillende fenomenen, misschien zelfs met de evolutie van het virus zelf en de soort problematiek die optreedt. Ik ben dus heel voorzichtig om daar etiketten op te kleven. Ik denk dat het een collectieve verantwoordelijkheid is van ons allemaal. Het is ook een individuele verantwoordelijkheid om te proberen de spelregels zo goed mogelijk te volgen en ook om zoveel mogelijk mensen in onze omgeving te overtuigen om zich te laten vaccineren.

Wat houdt mensen tegen om zich te laten vaccineren? Dat zijn vaak valse argumenten, gebaseerd op fake news. Bij fake news zijn er een aantal invalshoeken. Er zijn een aantal methodes om mensen ervan te weerhouden om zich te laten vaccineren. Er worden complottheorieën verspreid dat het virus bedacht is door een kwade genius en dat die vaccins eigenlijk gevaarlijke spullen zijn. Soms worden daarbij semiwetenschappelijke argumenten gebruikt. Ook religieuze argumenten worden vaak ingezet om mensen ervan te weerhouden dat vaccin te gebruiken.

Die problematiek van het gebruik van religieuze argumenten situeert zich niet binnen één gemeenschap. Ik spreek nu dus niet over de semiwetenschappelijke

argumenten en de samenzweringstheorieën. Die religieuze argumenten zijn vaak heel sterk, zeker voor mensen die gelovig en diepgelovig zijn. Voor mensen die gelovig zijn, heeft een religieus argument uiteraard een heel grote waarde. Dat kan een barrière zijn om zich te laten vaccineren. Indien mensen de innerlijke religieuze overtuiging hebben dat een vaccin iets slechts is, dan zal het heel moeilijk zijn om hen zo ver te krijgen dat ze zich laten vaccineren. Daarop dient een antwoord geformuleerd te worden dat hen kan overtuigen om zich te laten vaccineren. Dat is de invalshoek die we gekozen hebben, in overleg met de verschillende geloofsgemeenschappen. We willen inspanningen doen om mensen die op religieuze basis twijfelen, te laten overtuigen door gezagsfiguren, die op dat punt een verschil kunnen maken.

We moeten hetzelfde proberen te doen voor jonge mensen. Dat is evident. We moeten hetzelfde proberen te doen inzake de semiwetenschappelijke argumenten. Maar hier gaat het nu heel specifiek over de levensbeschouwelijke argumenten.

Wat collega Janssens zegt, is niet juist. Het probleem situeert zich niet binnen één geloofsgemeenschap. We hebben gesproken met de verschillende geloofsgemeenschappen. De problematiek is niet aanwezig binnen de katholieke kerk, maar er zijn wel christelijke gemeenschappen in ons land die te maken zouden kunnen krijgen met religieuze tegenargumentatie. Ik denk aan de Pinkstergemeenschap, ik denk aan de Afrikaans-christelijke kerkgemeenschappen die in ons land aanwezig zijn. Ik denk ook aan de heel strikte evangelische geloofsgemeenschappen, die in ons land veel minder talrijk zijn dan bijvoorbeeld in de Biblebelt in Nederland, waar mensen zich vanuit religieus oogpunt verzetten tegen de inentingen voor bepaalde ziekten. In Vlaanderen is die groep mensen minder aanwezig. Maar de Pinkstergemeenschap en de Afrikaans-christelijke gemeenschappen zijn wel aanwezig. Daar is het dus belangrijk om, indien nodig, argumenten in stelling te brengen om mensen te overtuigen om zich te laten vaccineren.

Wat ORBIT betreft: deze vzw heeft al een heel lange ervaring op het gebied van interlevensbeschouwelijke netwerken. Zij komt trouwens uit de kerkelijke traditie. Dat is haar historische achtergrond. Ze wordt door de geloofsgemeenschappen gezien als een betrouwbare partner. ORBIT is ook actief in dit domein.

Voor mevrouw Sminate is het ook interessant nieuws dat ORBIT momenteel in de stad Antwerpen een project heeft lopen, gefinancierd door de stad Antwerpen. Dat is onze grootste stad in Vlaanderen, die heel divers is en dus ter zake ook samenwerkingsverbanden aangaat met organisaties om een beleid mee te ondersteunen. Daar is ORBIT een van de actoren waar zij mee samenwerkt en waar ze ook een ondersteuning biedt en in ruil voor die ondersteuning natuurlijk ook diensten vraagt.

De samenwerking met de heer Benhaddou kadert binnen een bestaand tweejarig project van CIRRA, een expertisecentrum rond religie en diversiteit waarover ik toelichting heb gegeven in de commissie op 1 december 2020. Ik denk dat de mensen die hier aanwezig zijn, daar toen ook bij waren.

Wat houdt het geplande traject in? Wat ORBIT betreft, is een belangrijk doel om de vaccinatiebereidheid bij religieuze en levensbeschouwelijke gemeenschappen te verhogen. Concreet zal er per levensbeschouwing een argumentatienota geschreven worden door een theoloog of deskundige, met als doel de vaccinatiebereidheid te verhogen. De argumentatienota's worden daarna ook vertaald in specifieke video's. Daarnaast wordt er voor elk van de dertien centrumsteden een lokaal actieplan met sensibiliseringsmateriaal en -strategieën opgesteld. Het project vertrekt dus vanuit de dertien centrumsteden, maar zal via onder andere de website van ORBIT ook gedeeld worden met de andere Vlaamse gemeenten. ORBIT is momenteel in overleg met de centrumsteden en de religieuze gemeenschappen

om het actieplan aan te passen aan de specifieke noden. In maart zal het sensibiliseringsmateriaal van ORBIT beschikbaar zijn.

Wat CIRRA betreft: omdat de vaccinatiecampagne zal overlappen met de ramadanperiode, die loopt van 14 april tot 14 mei, werd mij zowel vanuit de moslimgemeenschap als vanuit lokale besturen gesignaleerd dat er heel wat desinformatie bestaat over het vaccineren tijdens deze vastenperiode. Om deze reden heb ik aan de heer Benhaddou gevraagd om binnen het huidige CIRRA-project en de huidige CIRRA-samenwerking initiatieven voor de moslimgemeenschap te ontwikkelen, gericht op het vaccineren tijdens de ramadanperiode. Onder meer via de organisatie van een aantal livesessies rond het vaccin, het belang ervan en het vaccineren tijdens de vastenmaand, het opstellen van een brochure en infographic met algemene vaccinatie-informatie en het aanbieden van webinars gericht op heel Vlaanderen.

Welke financiële steun ontvangen de vzw en de heer Benhaddou via CIRRA? ORBIT krijgt voor de samenwerking 32.582 euro. Voor CIRRA worden geen extra middelen voorzien. Dat situeert zich binnen het tweejarige project van CIRRA dat loopt van 1 januari 2020 tot 31 december 2021. In het totaal gaat heel het project – maar dat gaat dus veel breder dan dit – over 85.000 euro; we denken dat het onderdeel dat te maken heeft met de operatie die we hier doen, maximaal 10.000 euro zal bedragen, als onderdeel van die 85.000 euro.

Mijnheer Janssens stelde de vraag of de lokale besturen niet voldoende contacten hebben. Veel lokale besturen hebben inderdaad uitgebreide contacten met lokale geloofsgemeenschappen, maar in het kader van de vaccinatiestrategie gaat het om een uitzonderlijke uitdaging. Als minister van Binnenlands Bestuur en minister bevoegd voor de integratie en het samenleven is het mijn rol om hierbij ondersteuning aan te bieden aan de lokale besturen. Dat geldt voor de twee onderdelen waarover jullie daarnet spraken.

Wat betreft de vraag over de heer Benhaddou: uiteraard heb ik dat dossier waar commotie rond was, mee opgevolgd. Hoewel het geen subsidiedossier is dat onder mijn bevoegdheid valt, weet ik wel dat na inspectie werd geconcludeerd dat de middelen werden besteed volgens de afspraken die waren vastgelegd in de overeenkomst.

De heer Janssens en mevrouw Sminate vroegen welke andere initiatieven ik nog neem in dit verband en welke bijkomende samenwerkingen ik voorzie. Wel, ook de agentschappen rond integratie en inburgering hebben verschillende zaken ondernomen om hun doelgroepen te informeren over het vaccin. Zo ondersteunen ze de lokale besturen door het aanbieden van basisinformatie over corona en de vaccinatiecampagne in verschillende talen en in duidelijk en eenvoudig Nederlands. De folder ‘Laat je vaccineren’ is momenteel beschikbaar in 29 talen. Het thema corona en vaccineren komt ook aan bod bij de cursussen maatschappelijke oriëntatie, bij de online taaloefenkansen en tijdens gesprekken met de trajectbegeleiders. De agentschappen doen dit binnen hun reguliere werking, dus zonder extra middelen.

Hoe zal ik de samenwerking evalueren? Met betrekking tot ORBIT zal die evaluatie bestaan uit de oplijsting en rapportering van voor- en tegenargumenten inzake vaccinatie en preventiemaatregelen, een verslag van de gehanteerde mediacommunicatie en een rapport per centrumstad over de voorbereidende gesprekken en de concrete interventies.

Wat CIRRA betreft, zal er voor de evaluatie gekeken worden naar de consultatie van de video en de brochure, met een infographic, naar deelname aan de livesessies en naar het aantal webinars in verschillende Vlaamse steden. Ik hoop dat ik daarmee op de vragen heb geantwoord.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord. Mijn conclusie is dat u vzw ORBIT blijkbaar een warmer hart toedraagt dan zij u, en vooral uw regeerakkoord. Ik heb er daarjuist naar verwezen. In een analyse van uw regeerakkoord, dat trouwens met een eenvoudige zoekopdracht via Google online terug te vinden is, blijkt dat deze Vlaamse Regering, waar u als minister van Integratie deel van uitmaakt, segregatie organiseert in plaats van bestrijdt. Deze Vlaamse Regering wakkert racisme aan in plaats van het te verminderen. Dat is wat vzw ORBIT zegt in een analyse van uw regeerakkoord.

Wat de christelijke gemeenschappen betreft: u slaat er maar een slag naar, u framet christenen onterecht als een groep die zich blijkbaar weigert te laten vaccineren om religieuze redenen. Dan kun je je de vraag stellen waarom er dan een extra imam betrokken moet worden in uw project, en bijvoorbeeld niet iemand van de Pinksterkerk die u vernoemt. U framet dus die christenen, u maakt hen deel van een probleem waar zij geen deel van horen te zijn. U noemt dan allerlei christelijke stromingen waarvan er in Vlaanderen amper aanhangers terug te vinden zijn, alleen maar om niet te moeten zeggen dat het probleem zich eigenlijk voornamelijk tot de islamitische gemeenschap beperkt.

Ik vind het toch een beetje bizar dat we nu nog eens extra belastinggeld, tienduizenden euro's gaan moeten besteden aan een campagne om allochtone gemeenschappen te bereiken om zich te laten vaccineren. We hebben toch gezien dat uw partijgenoot, premier De Croo, en zijn federale Vivaldiregering, onlangs meer dan 3 miljoen euro belastinggeld heeft besteed aan een grote promo-campagne, onder de noemer '1 ploeg van 11 miljoen', met als slogan 'Allemaal samen kunnen we het coronavirus verslaan'.

De voorzitter: Mijnheer Janssens, kunt u afronden? U bent ruim over uw tijd aan het gaan.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik rond af.

Minister, ik moet vaststellen dat volgens uw interpretatie de moslims niet tot die ploeg van 11 miljoen Belgen behoren, want die moeten nog eens aangesproken worden via aparte campagnes, via aparte vzw's en via extra subsidies, met belastinggeld. Ik vind dat wraakroepend. Ik hoop vooral dat de collega van N-VA die nu na mij komt, daar bezwaar tegen maakt bij haar ministers in die Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik ben het met u eens voor het gedeelte waarin u zegt die hele strategie zal staan of vallen met het bereiken van alle leden van onze samenleving. Maar ik blijf mij vragen stellen bij de meerwaarde van vzw ORBIT. Het argument dat ik gehoord heb, is dat men in Antwerpen een project heeft lopen met hen. Het Vlaams Parlement is uiteraard niet 't Schoon Verdiep, al zouden sommigen dat misschien wel willen. Maar over hun meerwaarde in dit project heb ik geen argumenten gehoord.

Waarom werkt men niet gewoon samen met uw eigen administratie, met het Agentschap Integratie en Inburgering en het Agentschap Binnenlands Bestuur? Zij hebben in mijn ogen in deze crisis toch bewezen dat zij heel performant werken. U hebt net ook aangehaald dat zij een aantal projecten uitwerken, dus waarom niet de volledige verantwoordelijkheid aan hen geven op dat vlak? Waarom gooien we er nog een extra smak geld tegenaan, voor die vzw, zonder er enig zicht op te hebben of hun werk wel zal stroken met wat wij voor ogen hebben? Ik blijf mij daar grote vragen bij stellen.

Wat het volgen van de coronamaatregelen betreft: sommige burgemeesters hebben zelf op het terrein gezegd dat de besmettingsgraad bij de allochtone gemeenschap in hun gemeente soms – met de nadruk op soms – hoger ligt dan bij de autochtone bevolking. Ik voel me niet geroepen om hen daarin tegen te spreken. Mocht het niet zo zijn, dan waren al die campagnes in andere talen ook niet nodig. Ook dat zult u mij niet horen beweren.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): *… (onverstaanbaar) …*

De voorzitter: Dat is problematisch, mevrouw Partyka. Misschien kunt u eens opnieuw inloggen?

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De technische vraagstelling van sommigen verbaast me. Vaak zijn die fracties in de plenaire vergadering en in de commissies vragende partij – terecht trouwens – om de samenleving zo snel mogelijk weer te ontgrendelen, om onze cafés, restaurants zo snel mogelijk weer te openen, om culturele manifestaties weer te laten plaatsvinden. We weten allemaal dat dit staat of valt met een massale vaccinatie van onze bevolking. We moeten er alles aan doen om die massale vaccinatie te bereiken, in het belang van onze horeca en andere sectoren. Dat klopt zeker als we weten – het is gisteren nog gebleken tijdens een hoorzitting in de Senaat – dat er nog nooit zoveel desinformatie is verspreid als nu. Corona heeft voor een enorme opstoot van fake news geleid. Als overheid moeten we alles in stelling brengen om dat te doorbreken. Elke samenwerking die we kunnen opzetten om de desinformatie actief tegen te gaan en op die manier een maximale vaccinatie te krijgen, moeten we aangrijpen.

Mijnheer Janssens, mocht de Vlaamse Regering en overheid enkel nog kunnen samenwerken met organisaties die akkoord gaan met het beleid van die Vlaamse Regering en haar naar de mond praten, dan kunnen we de boeken toedoen. Dan kunnen we elk sociaal akkoord ook maar beter stopzetten, want er zijn ook vakbonden geweest, en zelfs werkgeversorganisaties – veel minder, gelukkig – die ook wel wat kritisch waren voor het beleid van de regering. Dat is echt heel kort door de bocht. Als we dat gaan doortrekken, kunnen we niets meer doen en geen akkoorden meer sluiten.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Heel die politieke discussie, die beschuldigingen, wie is het meest en het minst besmet, dat is voor mij naast de kwestie. Het doel is het bereiken van de vaccinatiegraad en het stoppen van het virus. Veel mensen hebben lak aan die discussie. Als u zegt dat het misschien overbodig is om daar een tussenpersoon bij in te schakelen, dan kan ik daar ergens inkomen, maar dan wel op één voorwaarde: dat we een volwassen relatie hebben met alle geloofsgemeenschappen, en dat we verder werk maken van de erkenningen. Dan zou ik u kunnen volgen dat er geen tussenpersonen meer nodig zijn. Maar ik zeg het nog eens: dat vergt een volwassen relatie en een erkenning van alle lokale geloofsgemeenschappen.

Ik was ook blij met de verduidelijkingen, minister, en zou ik u willen vragen om verder in de regering de spreekbuis te zijn van de mensen die we moeilijk zullen kunnen bereiken. Mensen zonder adres, mensen die zich niet laten vaccineren: we kunnen daar niet genoeg aandacht voor hebben. Ik denk dat we dit echt onderschatten – en als lokale bestuurder weten we dat beter dan wie ook –: heel grote groepen van mensen gaan de boodschappen allemaal niet begrijpen. Ze gaan die brieven niet kunnen lezen, zich niet elektronisch kunnen aanmelden. Ik denk

dat het heel belangrijk is om zo laagdrempelig mogelijk zoveel mogelijk vaccinatiemogelijkheden te voorzien, ook voor mensen zonder adres, en ook voor mensen die de boodschap niet meekrijgen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord

Minister Bart Somers: Bedankt voor de vraagstelling. Eerst en vooral een antwoord betreffende de organisatie ORBIT. Mijnheer Janssens, ik draag die organisatie niet noodzakelijk een warm hart toe. Ik zoek een organisatie die de Vlaamse overheid kan helpen om een geloofwaardig en efficiënt argumentatieschema, en een argumentatiestrategie, uit te werken voor die mensen die binnen een bepaalde geloofsgemeenschap, vanwege foutieve religieuze argumenten, aarzelen om zich te laten vaccineren. Ik heb dus helemaal geen warm hart of een koud hart voor ORBIT.

En ik wil ook wel heel duidelijk zeggen dat het niet mijn maatschappijmodel is dat ik als minister alleen maar zou kunnen of mogen samenwerken met organisaties en verenigingen die mij gelijk geven, die mij steunen, die dezelfde overtuiging hebben als ik. Dat is een maatschappijmodel dat heel ver van mij af staat. Er zijn een aantal Europese landen die op dit moment evolueren naar dat maatschappijmodel, en dat maakt mij heel ongerust. Ik ben net heel blij dat wij als Vlaamse Regering in staat zijn om ook samen te werken met organisaties en verenigingen die het soms grondig oneens zijn met ons. Dat is nu eenmaal de consequentie van in een pluralistische samenleving te functioneren. Er zijn samenlevingen waar men dat niet aanvaardt, waar men niet aanvaardt dat er mensen zijn die een andere mening hebben, en waar dan niet meer mee samengewerkt kan worden.

Mevrouw Sminate, ik wil toch de minister-president wat in bescherming nemen na uw kritiek op ORBIT. Ik wil hem echt beschermen. Want ik vind dat uw frontale aanval op ORBIT onze minister-president onrecht aandoet. Waarom zeg ik dat ? Omdat onze minister-president in 2020 ORBIT heeft erkend als socioculturele vereniging, en een subsidie heeft toegekend aan ORBIT van 137.379 euro. Ik vind die kritiek op ORBIT dus te scherp voor onze minister-president. Ik zou willen vragen dat u die weer in overweging neemt. Dat is één.

Ten tweede vind ik dat ook te scherp voor de burgemeester van Hasselt, de heer Vandeput, die ook met de stad Hasselt samenwerkt met ORBIT om met hen die groepen in de samenleving te bereiken die we ook moeten bereiken om een voldoende hoge vaccinatiegraad te halen. Over de stad Antwerpen heb ik al gesproken. Als er dus een organisatie bestaat die een historie heeft van interlevensbeschouwelijke dialoog, die een sterk netwerk heeft, en die ook het vertrouwen geniet van VILD, de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog, het officiële overlegorgaan van de Vlaamse overheid met de verschillende levensbeschouwelijke gemeenschappen, denk ik dat dat een partner is waarmee we moeten proberen samen te werken, heel specifiek in het kader van de vaccinatiecampagne. En dat om het doel dat we willen bereiken te realiseren, namelijk ervoor te zorgen dat er een voldoende hoge graad van gevaccineerde Vlamingen zal zijn.

Ten tweede, mijnheer Janssens: ik frame helemaal geen christelijke gemeenschappen. Ik ben zelf iemand met een christelijke achtergrond. Maar de fout die u maakt, is dat u naar die verschillende geloofsgemeenschappen kijkt als monolithische blokken. Geen enkele religieuze leider van die geloofsgemeenschappen zegt dat men zich niet moet laten vaccineren. Allemaal – de joodse geestelijke leiders, de islamitische geestelijke leiders en de katholieke geestelijke leiders – roepen ze actief op tot vaccinatie. Ze gebruiken daarvoor zowel humane als religieuze argumenten, elk binnen hun eigen geloofskader. Dat is dus niet het probleem.

Het probleem is niet dat de leiders van de verschillende erkende geloofsgemeenschappen in ons land zich zouden verzetten of zouden aarzelen ten aanzien van de

vaccinatiecampagne. Maar we weten dat er valse of onjuiste religieuze argumenten zijn, zoals er ook valse wetenschappelijke argumenten zijn, om mensen ervan te weerhouden zich te laten vaccineren. Dat willen we doorbreken. Ik kan dat proberen te doen als minister, vanuit het gezag van de overheid. Je kunt dat proberen te doen met wetenschappers – virologen en anderen – die met een wetenschappelijke argumentatie proberen om mensen te overtuigen. Maar om bepaalde groepen te overtuigen die net aarzelen wegens religieuze argumenten, heb je een andere invalshoek nodig. En die invalshoek moet komen vanuit de geloofsgemeenschappen. En net zoals de islamitische geloofsgemeenschap geen homogeen blok is maar heel heterogeen is, gefragmentariseerd over verschillende groepen en stromingen, van ultraorthodox tot veel minder orthodox, van sjiieten, soennieten en dergelijke, heb je exact dezelfde diversiteit binnen de christelijke gemeenschap. Uiteraard is de katholieke kerk historisch heel dominant in Vlaanderen binnen die christelijke gemeenschap. Maar er zijn ook protestantse gemeenschappen. Er zijn ook evangelische gemeenschappen. De pinkster-gemeenschap is hier aanwezig, evenals de Afrikaans-evangelische gemeenschap. Uiteraard is dat geen homogeen blok. Uiteraard gaan we op zoek, in die deel-segmenten, naar mensen die ons kunnen helpen om die specifieke groepen te bereiken.

Ik vind ook dat we moeten proberen om andere groepen te bereiken, waarvan we voelen dat er een aarzeling is om deel te nemen. We zullen extra inspanningen moeten doen, bijvoorbeeld voor mensen die werken in de zorgsector. U weet dat daar – het kwam al regelmatig in de media – een groep mensen is die aarzelt. Ook daarvoor moet er een specifieke strategie ontwikkeld worden. Collega Beke is daarmee bezig, want dat is zijn bevoegdheidsdomein. Voor jongeren zullen we misschien ook extra initiatieven moeten ontwikkelen. Collega Dalle zal dat zeker opnemen. Zo moeten we allemaal, ieder van ons, proberen om zoveel mogelijk mensen te overtuigen met de instrumenten die we hebben.

Waarom kan ABB dat niet helemaal alleen doen? Wel, omdat men hier moet werken met religieuze argumentaties. Er is zoiets als de scheiding tussen kerk en staat. Ik zou niet graag hebben dat een Vlaamse administratie gaat voorschrijven welke religieuze argumenten er binnen de joodse gemeenschap gebruikt kunnen worden om joodse mensen te overtuigen om zich te laten vaccineren, of welke islamitische argumenten, of welke christelijke argumenten, in de respectieve gemeenschappen. Dat is niet de taak van een overheid. Een overheid moet dat begeleiden, maar zoekt daarin een partner. En ik denk dus dat de manier waarop we dit proberen te doen, eigenlijk maar één doel heiligt, namelijk een zo hoog mogelijk aantal mensen dat zich laat vaccineren, zodat we allemaal weer vrij kunnen zijn, zodat we allemaal weer op café en op restaurant kunnen gaan en op reis kunnen gaan, zodat we elkaar weer kunnen ontmoeten. Dan is de inspanning die hier gedaan wordt, een zeer nuttige inspanning.

Binnen die periode van de vaccinaties valt dan ook nog eens de ramadan, waarin mensen moeten vasten. Sommigen gebruiken het argument dat men door zich te laten vaccineren, het vasten doorbreekt. Dat wordt door de theologen die ik gesproken heb, de mensen binnen de islamitische gemeenschap die die religie kennen en weten wat de regels zijn, formeel tegengesproken. Het is dan ook belangrijk dat we ervoor zorgen dat we diegenen die op een verkeerd been worden gezet, met religieuze, juiste argumenten kunnen overtuigen om zich toch te laten vaccineren. Ik kan dat niet doen als minister wegens de scheiding tussen kerk en staat.

En opnieuw zeggen de religieuze leiders vanuit die geloofsgemeenschap duidelijk dat dat kan. Je moet dat niet doen omwille van die mensen op de eerste plaats, we moeten dat vooral doen omwille van ons allemaal, omdat we onderling afhankelijk zijn van het aantal mensen dat zich laat vaccineren. Die inspanningen

zijn dus voor mij niet zozeer gericht op de gelovigen in onze maatschappij, die inspanningen zijn gericht op iedereen. Want hoe meer mensen zich laten vaccineren, hoe sneller we allemaal vrij zullen zijn. Ik begrijp de kritiek niet zo duidelijk. Ik denk dat men hier probeert een bepaald beeld op te hangen dat botst met de realiteit en vooral ook botst ten aanzien van die ene organisatie, met het beleid dat ook anderen, ook in de schoot van de Vlaamse Regering, ten aanzien van die verenigingen en organisaties… (*onverstaanbaar*) …

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de fout die u en uw Vlaamse Regering maken is dat u alweer tienduizenden euro's belastinggeld gaat besteden aan allerlei zogenaamd moeilijk bereikbare doelgroepen. Als die allochtone, grotendeels islamitische doelgroepen – want daar gaat het uiteindelijk toch over – moeilijk te bereiken zijn, dan heeft dat in mijn ogen te maken met ten eerste hun gebrek aan verantwoordelijkheidsbesef en ten tweede het al jarenlang falende integratiebeleid van de opeenvolgende Vlaamse Regeringen en uiteraard ook van deze Vlaamse Regering. We weten toch uit ervaring dat dat pamperbeleid een totale mislukking is gebleken. U geeft meteen ook aan dat er niet zoiets is als wat bestaat in de droomwereld van Alexander De Croo, iets als één ploeg van elf miljoen, want u heeft blijkbaar aparte campagnes nodig om allochtone religieuze groepen te bereiken. U geeft vooral zelf aan dat het ideaalbeeld van onze samenleving van Open Vld inderdaad botst met de realiteit. En dus wordt er ook nu extra gepamperd, extra geld gepompt in de communicatie over vaccinaties. En ja, wij verzetten ons met het Vlaams Belang tegen deze verspilling van belastinggeld. En ik wil u graag oproepen – maar ik weet dat dat tevergeefs is, en dan roep ik de N-VA op en zeker minister-president Jan Jambon – om nu eindelijk eens te stoppen met het verkwisten van het belastinggeld van de Vlamingen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, u beschuldigt mij van een frontale aanval tegen ORBIT. Wel, ik heb letterlijk gezegd dat ik mij vragen stel bij de meerwaarde van de vzw ORBIT in dit project. Ik heb mij de vraag gesteld wat deze vzw kan, wat uw eigen administratie niet zou kunnen. Dat was een heel duidelijke vraag. Ik vind het echt heel teleurstellend dat u mij dan probeert uit te spelen tegen de minister-president of tegen mijn gewaardeerde partijgenoot Steven Vandeput, enkel en alleen om te verstoppen dat u geen antwoord gaf op mijn vraag. Ik vind het echt heel jammer dat u, telkens wanneer ik een kritische vraag stel, op de man gaat spelen tegen mij, in plaats van gewoon in eerste instantie te antwoorden op de vraag die ik gesteld heb. Maar heel duidelijk: ik heb geen frontale aanval georganiseerd tegen de vzw, ik vroeg mij alleen af wat haar meerwaarde was in dit project en wat het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) of het Agentschap Integratie en Inburgering in dezen niet zou kunnen doen. Ik denk dat dat heel duidelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord. Mevrouw Partyka is niet meer aanwezig.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over vaccinatieverlof 'COVID-19' voor personeelsleden van de Vlaamse overheid en van de lokale en provinciale besturen
– 1868 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de vaccinatie tegen COVID-19 zal binnenkort, laat ons toch hopen, op volle toeren beginnen te draaien. We zijn afhankelijk van de levering van de vaccins, dat weten we, maar we hopen er toch op. Het is een moment waar heel veel mensen inderdaad naar uitkijken. Daarbij is natuurlijk ook van groot belang dat zo veel mogelijk mensen zich laten vaccineren – het ging er daarnet ook nog over – en dat zij ook de tijd en ruimte hebben om zich naar een vaccinatiecentrum te begeven.

Nu, in dat kader hebben op 5 februari laatstleden werkgevers en werknemers een akkoord bereikt dat werknemers die zich laten vaccineren betaald vaccinatieverlof zullen kunnen opnemen. Daarbij wordt bepaald dat de werkgever de afwezigheid voor de vaccinatie niet kan weigeren, maar dat er wel een aantal voorwaarden vervuld moeten zijn. Zo moet hij of zij onmiddellijk het tijdslot van de vaccinatie delen met de werkgever. De uitnodiging en bevestiging van de afspraak dienen als bewijs. Het vaccinatieverlof geldt tot eind dit jaar en kan worden verlengd tot 1 juli volgend jaar. Dat hangt vanzelfsprekend af van het verloop van de vaccinaties.

Werknemers krijgen de nodige tijd om zich te laten vaccineren. Hoeveel tijd dit precies is, hangt af van de tijd die nodig is om zich te verplaatsen naar het vaccinatiecentrum, zich effectief te laten vaccineren, en terug te keren. Normaliter zal dit slechts een gedeelte van de werkdag in beslag nemen. We kunnen allemaal terecht in een vaccinatiecentrum dichtbij. De werknemer krijgt voor de benodigde tijd zijn normale loon doorbetaald. De werknemer moet het recht op de betaalde afwezigheid staven met de bevestiging van de afspraak door het vaccinatiecentrum.

Federaal minister van Ambtenarenzaken Petra De Sutter liet dienaangaande weten dat ook de federale ambtenaren recht zullen krijgen op zogenaamd klein verlet als ze uitgenodigd worden voor hun vaccinatie tegen COVID-19. Minister, de vraag is al een tijdje geleden ingediend, zo'n twee weken geleden. Ondertussen, sedert de indiening van de vraag, hebben we ook de communicatie gelezen van 12 februari, waarin werd gesteld dat personeelsleden van de Vlaamse overheid zich ook tijdens de werkuren zullen kunnen laten vaccineren. Ze zullen een dienstvrijstelling krijgen voor de tijd die nodig is om de eerste en tweede vaccinatie te krijgen, inclusief de verplaatsing. Dat zal niet als een dienstreis beschouwd worden, zo konden we ook lezen. Voor de verplaatsing naar het centrum kunnen er geen verplaatsingen teruggevorderd worden of kan er geen aanspraak worden gemaakt op een arbeidsongevallenverzekering bij een eventueel ongeluk. Er is ook de identieke regeling dat de betrokken ambtenaren zo snel mogelijk hun leidinggevende moeten verwittigen van de vaccinatieafspraak, en dergelijke meer.

Gezien die communicatie vervalt vanzelfsprekend mijn eerste vraag, minister, want daar is intussen al duidelijkheid over. Ik was misschien iets te snel. Het heeft er natuurlijk ook mee te maken dat er ondertussen een week is overgegaan zonder commissiezitting. Maar ik ben alleszins tevreden dat er al een antwoord is gekomen op mijn eerste vraag, namelijk of u hebt beslist dat ook de personeelsleden van de Vlaamse overheidsdiensten zullen kunnen genieten van vaccinatieverlof.

Mijn twee andere vragen blijven wel geldig, vandaar dat ik mijn vraag hier toch kom stellen in de commissie.

Kunt u aangeven in hoeverre ook de personeelsleden van de lokale en provinciale besturen zullen kunnen genieten van dit vaccinatieverlof? Zult u de lokale en provinciale besturen ertoe aanzetten om daartoe de nodige initiatieven te nemen naar hun medewerkers toe?

Voorziet u ook initiatieven om de personeelsleden van de Vlaamse overheid en van de lokale en provinciale besturen ertoe aan te moedigen om zich ook effectief te laten vaccineren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt, mevrouw Schryvers, dat wij altijd goed samenwerken. Deze keer was ik u eens voor, want u hebt mij ook al een paar keer in snelheid gepakt. Inderdaad, uw eerste vraag is eigenlijk beantwoord, we hebben daar het nodige gedaan. Ik kan mij dus concentreren op de twee andere vragen.

Het vaccinatieverlof waarnaar u verwijst wordt ingevoerd door een voorontwerp van wet over het toekennen van een recht op klein verlet voor werknemers, met het oog op de toediening van een vaccin om te beschermen tegen het coronavirus.

De werknemer heeft, ingevolge het voorliggende voorontwerp van wet, het recht om van het werk afwezig te zijn, met behoud van het normaal loon, met het oog op het toegediend krijgen van een vaccin ter bescherming tegen het coronavirus.

Voor de contractuele personeelsleden is er geen twijfel mogelijk dat zij op basis van het voorontwerp van wet recht hebben op betaalde afwezigheid van het werk met het oog op het toedienen van het vaccin. De lokale besturen moeten hieromtrent geen verdere beslissingen nemen.

Voor wat betreft de statutaire medewerkers, kunnen besturen zich beroepen op artikel 218 van het besluit rechtspositieregeling, op basis waarvan de raad hiervoor naar analogie een dienstvrijstelling kan toekennen voor de duur van de verplaatsing en de vaccinatie.

Op basis van de huidige tekst van het voorontwerp van wet en het besluit van de rechtspositieregeling zijn er geen verdere initiatieven nodig voor de lokale en provinciale besturen om hun personeelsleden te kunnen laten genieten van het vaccinatieverlof. Indien daar onduidelijkheid over zou bestaan, zullen we deze mogelijkheden kenbaar maken aan de lokale besturen via de gekende kanalen, zoals de CCVO-nieuwsbrief (Coördinatie- en Crisiscentrum van de Vlaamse overheid).

De sensibiliserende overheidscampagne ‘Laat je vaccineren’ zal onder de aandacht gebracht worden van de personeelsleden van de Vlaamse, provinciale en lokale overheden. Het campagnemateriaal dat beschikbaar is op www.laatjevaccineren.be kan vertaald worden naar een eigen interne campagne met ambassadeurs en getuigenissen.

Voor personeelsleden van de Vlaamse overheid worden het campagnemateriaal en enkele getuigenissen verspreid via de website en nieuwsbrief Vlaanderen Intern. Entiteiten kunnen dit ook verder uitwerken naar hun eigen personeelsleden.

Lokale en provinciale overheden worden via de nieuwsbrief van het CCVO opgeroepen om naar hun personeelsleden een gelijkaardig initiatief te nemen. De aanmoediging van het personeel van de lokale besturen behoort tot de autonomie van het bestuur.

De huidige crisis heeft mij geleerd – of bevestigd – dat de lokale besturen perfect in staat zijn om zelf de nodige maatregelen te nemen om hun personeel te sensibiliseren. De lokale besturen zijn volop bezig met het opzetten van de vaccinatiecentra, hetgeen bewijst dat zij het belang van de vaccinatiecampagne onderschrijven.

Momenteel wordt nog bekeken welke bijkomende communicatie-inspanningen in Vlaanderen kunnen gebeuren om zoveel mogelijk Vlamingen te motiveren om zich te laten vaccineren. Bij de vorige vragen hebben we daar ook al over gesproken. Ook die initiatieven zullen worden doorvertaald naar personeelsleden van de verschillende overheden in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dat was inderdaad de inzet van mijn vraag. We zitten al bijna een jaar in een gezondheidscrisis. We weten dat die grootschalige algemene vaccinatie de enige weg uit de crisis is. We moeten dus trachten om die vaccinatie zo goed mogelijk te organiseren. Daarvoor zijn we afhankelijk van de levering, van de goede organisatie, en van de bereidheid van de mensen om zich te laten vaccineren. Dat is een inspanning die we met zijn allen moeten leveren op vele manieren: door te strijden tegen de vaccinatietwijfel, maar ook door rand-voorwaarden te creëren waarin mensen zich heel gemakkelijk kunnen laten vaccineren. De vaccinatiecentra moeten dichtbij zijn, er moeten mobiele teams zijn voor heel kwetsbare mensen enzovoort. De medewerkers moeten de mogelijkheid krijgen om binnen hun werkuren de vaccinatie te ontvangen. Ook dat is een element.

Er is natuurlijk een federale wet, maar u weet dat ik de gewoonte heb om de afgeleiden in Vlaanderen te bevragen. Hoe zit het voor de Vlaamse statutaire ambtenaren en voor de statutairen van de lokale besturen? Moet Vlaanderen daar zelf initiatief nemen? Ik zal donderdag dezelfde vraag stellen voor het onderwijzend personeel.

Ondertussen hebt u met betrekking tot de Vlaamse ambtenaren beslist. Dat is zeer goed. Geeft u ook aan welke mogelijkheden er zijn voor statutaire ambtenaren van de provincies en gemeenten? Ik hoop dat zij daar in groten getale – misschien zelfs allemaal – een beroep op gaan doen en hun medewerkers de kans gaan bieden wanneer u dat algemeen kenbaar maakt.

Ik herhaal dat we allemaal een taakstelling hebben om mee de strijd aan te gaan tegen de vaccinatietwijfel en iedereen te overtuigen van het belang van de grootschalige algemene vaccinatie om deze gezondheidscrisis te overwinnen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik stel met genoegen vast dat mevrouw Schryvers en ikzelf op dezelfde lijn zitten.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik zal dat niet tegenspreken, vandaag toch niet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het onderzoek naar online stemmen bij verkiezingen
– 1893 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de resultaten van de studie met betrekking tot het online stemmen
– 1922 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, we hebben het hierover al een paar keer gehad in de commissie. De aanleiding voor het opnieuw stellen van deze vraag wordt gevormd door uitspraken van minister van Binnenlandse Zaken Verlinden. In een interview gaf zij aan dat de studie die hier ook al ter sprake is gekomen en waarnaar u hebt verwezen in vorige antwoorden, een studie naar de haalbaarheid van digitaal stemmen in ons land – online stemmen, eigenlijk – die door de FOD Binnenlandse Zaken zou worden uitgevoerd, zou zijn afgerond. Als ik dat dan lees, dan ben ik natuurlijk nieuwsgierig. Daarom wou ik u de vraag stellen in welke mate u op de hoogte bent van die studie en welke lessen we daar eventueel uit kunnen trekken voor Vlaanderen.

Hoe evalueert u de bevindingen van die studie? Zal Vlaanderen mee worden betrokken bij de gevolgen die federaal aan de studie zullen worden gegeven? Komt er bijvoorbeeld een samenwerkingsakkoord daaromtrent? Bovendien las ik dat minister Verlinden zei dat ze al in 2024 een pilootproject zou willen opstarten omtrent online stemmen. Dan is mijn vraag natuurlijk in welke mate Vlaanderen daarbij is betrokken of zal worden betrokken. Ik verwijs ook naar mijn tussenkomst bij de vorige vraag daaromtrent, van collega De Loor, denk ik. Ik zie natuurlijk ook wel mogelijkheden om dat online stemmen niet enkel te gebruiken bij verkiezingen. Misschien kan worden bekeken of we een systeem van online stemmen ook kunnen gebruiken voor andere vormen van participatie. De meest traditionele is natuurlijk de volksraadpleging, het referendum, bijvoorbeeld op gemeentelijk vlak. Als dat wordt georganiseerd, dan kan misschien ook wel eens worden bekeken of men voor zoiets ook niet naar een mogelijkheid van online stemmen zou kunnen gaan. Daarom wou ik toch nog eens polsen of er uit die studie misschien ook iets te leren valt voor het organiseren van dergelijke stemmingen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, ik verwijs natuurlijk ook naar de studie waarover collega Ongena spreekt en minister Verlinden heeft gesproken. Daarin konden we toch al een aantal belangrijke zaken lezen, namelijk dat er tot aan de verkiezingen van 2034 nog niet volledig online zal kunnen worden gestemd. Dat is toch belangrijk. In het onderzoek wordt ook aangegeven dat de veiligheid en de transparantie van online verkiezingen op dit ogenblik nog niet voldoende gegarandeerd zijn. De onderzoekers stellen dat, als we daar tegen 2034 verandering in willen brengen, we nu de nodige voorbereidingen zullen moeten treffen. Dat betekent dat de regelgeving moet worden aangepast, maar dat gaat ook over een digitale infrastructuur en het creëren van een draagvlak bij onze bevolking.

Collega Ongena verwees al naar het pilootproject van de minister van Binnenlandse Zaken om online te stemmen tegen 2024. Dat zou een voordeel kunnen zijn voor bepaalde groepen, geven de onderzoekers aan: mensen met een handicap,

mensen die ver van het stembureau wonen... Het gaat er echter ook over om mensen die in het digitale tijdperk zijn opgegroeid, warm te maken om toch deel te nemen aan verkiezingen. Voor Vlaanderen is 2024 een belangrijk moment. Dan zal voor de lokale verkiezingen de opkomstplicht immers niet meer gelden. De kiezers zullen vrij zijn om al dan niet naar het stemhokje te gaan. Dan kan online stemmen de opkomst misschien wel vergroten.

Minister, mijn vragen hierover zijn dus gelijkaardig. Hebt u ook kennis genomen van de studie? Welke conclusies trekt u daaruit? Ziet u op basis van de studie onoverkomelijke bezwaren tegen de verdere uitwerking van een systeem van online stemmen? Welke bijdrage kunt en zult u zelf leveren in het zoeken naar oplossingen voor de in de studie naar voren gebrachte knelpunten, zoals die garanties qua veiligheid en transparantie? Zult u ook de nodige initiatieven nemen opdat dat pilootproject van 2024 zich ook zou uitstrekken over de lokale en provinciale verkiezingen van dat jaar?

De minister van Binnenlandse Zaken stelt dat Belgen die in het buitenland wonen, in 2024 al online zullen kunnen stemmen. Naar welke categorieën van kiezers of naar welke lokale besturen denkt u dat een dergelijk pilootproject bij lokale en provinciale verkiezingen zich in eerste instantie zou moeten richten? Welke initiatieven acht u mogelijk om het draagvlak bij de bevolking voor het online stemmen op te bouwen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, dank u wel voor de vraagstelling. Ik zal de beide vragen tegelijk nemen. U weet immers dat ik me ertoe heb geëngageerd dat, zodra de definitieve versie van de studie aan mij ter beschikking zou worden gesteld, ik die ook onmiddellijk zou bezorgen aan het Vlaams Parlement. Dat lijkt me dan het moment om ten gronde te praten over die studie. Wel, die studie is op dit moment nog niet vrijgegeven, hoewel het artikel in Knack het tegenovergestelde laat uitschijnen. Ik beschik níet over de definitieve Nederlandstalige versie. Ook in de Kamer is de studie nog niet ter beschikking gesteld. Ik maak op uit contacten tussen het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en de administratie van minister Verlinden dat het nog steeds wachten is op de definitieve Nederlandse vertaling en dat die eind deze maand beschikbaar zou zijn. Ik moet u, zelf met enige teleurstelling, dus ook enigszins teleurstellen. Aangezien ik niet beschik over die definitieve studie, kan ik onmogelijk ingaan op de vragen over mijn appreciatie omtrent de conclusies van de studie, de daarin naar voren gebrachte mogelijkheden en beperkingen bij online stemmen, de verdere stappen, zoals een eventueel proefproject, een project van draagvlakcreatie en mijn betrokkenheid daarbij.

Ik heb ook het artikel in Knack gelezen, samen met jullie. Daar staan een aantal elementen in. Met heel veel respect, maar ik zal me er toch voor hoeden om nu al voorafnames te doen en commentaar te geven op een artikel in een weekblad over een studie die mij nog niet definitief is geleverd, terwijl ik me er als minister ten overstaan van deze commissie toe heb geëngageerd die studie aan de commissie te zullen overmaken zodra ik ze heb, zodat we op basis van eenzelfde studie en lezing ervan een debat ten gronde zouden kunnen aangaan over dit belangrijke en voor mij boeiende thema. Ik hoop dat jullie daar ook begrip voor hebben.

Wat ik wel nog wil zeggen, is dat, als de studie is opgeleverd, ik erop zal aandringen dat de interfederale ambtelijke werkgroep online stemmen zo snel mogelijk zou worden bijeengeroepen. Deze discussie is immers niet alleen een discussie op Vlaams vlak. Minister Verlinden focust terecht ook op deze studie, en ook de andere deelstaten hebben natuurlijk een belang en een interesse in die studie en hoe we die aanpakken. Het lijkt me dus belangrijk dat die werkgroep dan ook snel samenkomt.

Mijn voorstel aan de achtbare commissieleden, die zeer alert en betrokken zijn bij dit thema, is dus dat we onze afspraken behouden en dat we het debat ten gronde voeren zodra de studie er is, en dat we nu niet een beetje uit de losse pols en zonder de studie te hebben gelezen commentaar beginnen te geven of allerlei pistes beginnen te openen die misschien intellectueel interessante oefeningen kunnen zijn, maar waardoor we volgens mij niet de grond van de zaak op een goede manier bekijken, namelijk op basis van een studie die we hebben laten bestellen en waarop we op dit moment nog altijd wachten. Ik heb nu vernomen dat ze ten laatste op het einde van de maand bij ons zal zijn.

De voorzitter: Minister, ik wil daar onmiddellijk op inpikken. Het hangt natuurlijk ook af van de inzichten van de commissieleden, maar het lijkt me inderdaad een goed voorstel dat wij die studie afwachten en daar dan een ruime gedachtewisseling over organiseren.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik was dus te snel. Dat gebeurt nog al eens. Minister, het is natuurlijk jammer dat die studie nog niet ter beschikking is gesteld. Ik deel uw teleurstelling. Als er grote interviews worden gegeven in grote magazines, dan denk je dat dat openbaar is, dat het publiek is, maar we moeten nu dus nog wachten. Ik volg u als u zegt dat we daar nu nog niet te veel over moeten debatteren. Ik zou dan echter toch het volgende willen vragen. Ik kijk ook wat naar de voorzitter en de collega's. Het is een punt dat hier in de commissie al een paar keer aan bod is gekomen.

Als u ons die studie bezorgd hebt, moeten we dat misschien ook gewoon agenderen en daar een soort gedachtewisseling over organiseren in de commissie, zodat we niet allemaal zitten te wachten totdat de mail van de minister binnenkomt, om er dan als eerste een vraag om uitleg over in te dienen. We kunnen dat gewoon meteen agenderen als een gedachtewisseling.

Ik denk dat online stemmen echt wel zijn voordelen kan hebben. Het heeft ook zijn gevaren – daar zijn we ons van bewust – maar er zijn ook heel veel voordelen. Het is belangrijk dat Vlaanderen hier van meet af aan bij wordt betrokken. We organiseren zelf de lokale verkiezingen. En zoals ik in mijn vraag ook al aangaf, zijn er misschien zelfs meer mogelijkheden dan louter verkiezingen. Ook op dat punt kan Vlaanderen en kunnen zeker onze lokale besturen voordelen halen uit dat systeem. Daarom is mijn vraag, minister, om dit nauwgezet op te volgen en misschien achter de veren van minister Verlinden te blijven zitten totdat de studie er is, en zeker goed op te volgen dat we betrokken worden bij de verdere uitrol van dit systeem.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik volg het voorgaande. Het is inderdaad goed dat we wachten tot de Nederlandstalige versie van de studie er is, en dat we niet op basis van een krantenartikel en de Franstalige versie hier de discussie gaan voeren. Ik denk dat het een zeer interessante oefening is, vanwege de voordelen van het online stemmen, maar ik volg de collega's en wacht de ideeën af die de minister zeker en vast heeft.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Volgens wat ik begrepen heb uit het artikel, ligt er inderdaad nog heel veel werk op de plank vooraleer online stemmen mogelijk wordt gemaakt. Voor mij ligt de prioriteit in het digitaliseren van het huidige kiesproces. Ik volg helemaal het voorstel van de voorzitter om daar een gedachtewisseling over te houden op het moment dat die studie ter beschikking is.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Collega's, het is een thema dat hier inderdaad al een aantal keer aan bod is gekomen. De minister heeft verwezen naar de afspraak die gemaakt was om het in deze commissie te behandelen zodra de studie ter beschikking zou zijn. Dat is ook de reden waarom ik nog geen vraag had ingediend. Ik was dus een beetje verrast, vorige week donderdagavond, toen de agenda voor de commissie binnenkwam, dat er twee vragen geagendeerd waren. Minister, ik heb van de weeromstuit een interpellatieverzoek ingediend over een ander dossier, dat ook sterk in de media is gekomen, omdat ik dacht: 'Zijn daar ook afspraken rond? Als dat toegelaten wordt, ga ik ook nog snel mijn interpellatieverzoek indienen.' Maar dat verzoek is jammer genoeg niet ingewilligd.

Los daarvan, zonder op het inhoudelijke in te gaan, heb ik toch nog één klein vraagje, minister. U hebt verwezen naar de interfederale werkgroep online stemmen. Is die ondertussen al samengekomen? Zo niet, zou ik toch die stappen ondernemen. Bent u bereid om die zo snel mogelijk samen te roepen? En zo ja, werden daar reeds afspraken gemaakt over volgende stappen? Het is toch belangrijk dat we als Vlaanderen, dat verantwoordelijk is voor het organiseren van de gemeenteraads- en de provincieraadsverkiezingen, onmiddellijk mee op die trein kunnen stappen.

De voorzitter: Mijnheer De Loor, eerst een antwoord van mijnentwege: u hebt daar gelijk in. We hadden dit beter kunnen bekijken, gelet op de afspraak.

En wat uw zaak betreft: als u een vraag om uitleg had gesteld, had dat misschien niet zoveel aandacht getrokken als een interpellatieverzoek, want daarover werd mij langs verschillende kanten gezegd dat ik daar mijn licht eens op moest laten schijnen.

Kurt De Loor (sp·a): Daarvoor was het te laat.

De voorzitter: Straks wat meer daarover.

De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Ik wil me kort aansluiten om te suggereren dat, als de minister de studie komt toelichten, we van de gelegenheid gebruik zouden maken om het wat uit te breiden en ook te kijken naar de dossiers die er toch wat mee te maken hebben en waarover ook al wat werkzaamheden zijn verricht. Ik geef een voorbeeld: het digitaliseren van de aangiftes van de verkiezingsuitgaven. Ik heb gehoord dat daar op federaal niveau al ontwerpen van circuleren, die blijkbaar zelfs afkomstig zijn van onze Vlaamse administratie. Het zou misschien nuttig zijn, als er dergelijke dossiers zijn, dat die ook toegelicht kunnen worden. Want het heeft er toch allemaal wat mee te maken.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt voor de tussenkomsten, collega's, en voor het feit dat we elkaar vinden om de juiste afspraken ook te blijven volgen. Mijnheer De Loor, er zit blijkbaar wat Sturm und Drang binnen de meerderheidsfracties, die hevig staan rond de discussie over het digitaal stemmen. Maar ik vind het goed dat we onze afspraken behouden. Dat creëert ook wat structuur in onze werkzaamheden.

U had ook een specifieke vraag over het samenroepen van de interfederale ambtelijke werkgroep online stemmen. Ik heb dat nog niet gedaan. Zodra het rapport er is, is dat het eerste dat ik zal doen. Ook daar wacht ik tot ik het rapport heb. Dan bezorg ik het onmiddellijk aan de commissie en zal ik tegelijkertijd ook

die stap zetten om te vragen dat, op basis van dat rapport, de interfederale stuurgroep kan samenkomen om zich daarover te buigen en te kijken wat daar de interfederale samenwerkingen of conclusies uit kunnen zijn.

Mijnheer Buysse, u doet een interessante suggestie, maar u weet dat ik als lid van de uitvoerende macht niet de agenda van het parlement en de commissie bepaal. Dat doen jullie zelf, als parlementsleden. Ik denk dus dat die vraag veeleer gericht is aan uw collega's en aan de voorzitter dan aan mij, om op het moment dat we die digitalisering bespreken, daar al dan niet nog een aantal andere elementen aan te koppelen, die daar inderdaad een verwantschap mee hebben.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, heb ik dan goed begrepen dat we afgesproken hebben dat we een gedachtewisseling gaan houden, zodra die studie er is?

De voorzitter: En dat ik elke vraag om uitleg of interpellatie of wat dan ook daarover afwijs.

Tom Ongena (Open Vld): Ik heb begrepen dat de studie er eind deze maand zou zijn. Dat is dus volgende week. En dus denk ik dat we toch snel een datum daarvoor kunnen prikken.

De voorzitter: Het is daarom dat ik dat ook zo heel stringent durf te zeggen, collega Ongena.

Tom Ongena (Open Vld): Goed, dank u wel.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik zie uw strenge blik en uw vinger, dus ik ben al angstig. Ik ga geen vragen meer indienen. Sorry, voorzitter.

De voorzitter: Dat belooft voor de toekomst.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de maatregelen met betrekking tot het toestaan van kermissen – 1915 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp·a): Minister, dit is een korte vraag. Ik denk ook dat de problematiek bekend is, want ik heb er ook vorig jaar al een vraag over gesteld. We kunnen uiteraard niet vooruitlopen op de gezondheidssituatie. Die blijft vooropstaan. Laat dat het uitgangspunt zijn. Maar ik begrijp natuurlijk de bekommernis van de groep van de foorreizigers, omdat zij zo'n beetje tussen wal en schip dreigen te vallen, net als vorig jaar. Zelfs als het Overlegcomité de beslissing neemt dat bepaalde evenementen kunnen doorgaan, zijn zij toch nog sterk afhankelijk van gemeenten en steden. We hebben dat ook vorig jaar gezien. Een aantal foren en kermissen zijn kunnen doorgaan, omdat gemeenten en steden de toelating gaven. Bij anderen is dat niet kunnen gebeuren, omdat de toelating niet gegeven werd of omdat er ondertussen andere dingen gepland waren in de betrokken stad of gemeente. Er werden bijvoorbeeld terrassen geplaatst, wat natuurlijk ook begrijpelijk

is voor de horeca, want die hebben het ook moeilijk. Maar voor de foorreizigers is dat natuurlijk niet te begrijpen.

Mijn vraag is eigenlijk om uw standpunt ter zake eens te kennen, minister. Uiteraard moeten we de autonomie van gemeenten en steden respecteren. Ik zou daar niet aan durven te raken, voor alle duidelijkheid. Dat is het ene uiterste, de echte autonomie van gemeenten en steden. Het andere uiterste is dat u zou opleggen dat kermissen wel kunnen doorgaan. Maar u kunt dat zelfs niet, denk ik. Maar dat zijn de twee uitersten waartussen de situatie zich bevindt, op het ogenblik dat het Overlegcomité beslissingen zou nemen. Ik zou dus eigenlijk uw visie en uw mening eens willen kennen. Hoe staat u daartegenover? En op het ogenblik dat er duidelijkheid is vanuit de federale overheid, in welke mate gaat u daarmee omgaan? Want er is natuurlijk wel een onderscheid tussen enerzijds het gewoon laten passeren en anderzijds dat u als minister van Binnenlands Bestuur een raad of een advies meegeeft, op welke manier dan ook, aan steden en gemeenten om in dezen de foorreizigers maximale mogelijkheden te geven. Want uiteindelijk zijn kermissen niet alleen evenementen en plezier, maar zijn ze ook een stuk folklore en geschiedenis. Voilà, dat is mijn vraag.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vandenhove, op dit moment is de organisatie van kermissen, net zoals bijvoorbeeld rommelmarkten en jaarmarkten, verboden volgens artikel 8 van het ministerieel besluit van 28 oktober 2020, zoals het laatst gewijzigd is op 6 februari 2021. Vandaag mag je dus geen kermis organiseren.

Als u vraagt wat mijn mening daarover is, is dat heel eenvoudig. Ik zou willen dat alles weer mocht, en niet alleen voor kermissen, maar ook voor horeca, festiviteiten, festivals, gaan shoppen, op reis gaan. Ik zou eigenlijk willen dat alles mocht, in de mate dat het veilig is ten aanzien van het coronavirus en de medische situatie waarin we ons bevinden.

Waar wordt er beslist wat kan en wat niet kan? Dat is in het Overlegcomité. Die beslissing wordt niet alleen politiek genomen. Die wordt genomen op basis van adviezen van deskundigen en virologen. En ik vind dat de juiste aanpak. Wat ik niet de juiste aanpak vind, is dat alle ministers elk op hun beurt gaan beginnen op te sommen wat er, als het van hen afhangt, allemaal zou kunnen en niet zou kunnen. Ik denk dat we allemaal alles zouden willen, maar tegelijkertijd begrijpen dat we nu onszelf moeten inperken om de gezondheid van onze medeburgers niet in gevaar te brengen. Het ritme waarmee dingen mogelijk gaan worden en de voorwaarden waaronder ze mogelijk gaan worden, worden bepaald door het Overlegcomité.

Natuurlijk wordt daar in de schoot van elke regering van dit land over van gedachten gewisseld. Ik vind het zeer goed dat die gedachtewisseling intern gebeurt en dat daarna in het Overlegcomité al die ideeën worden samengelegd en worden getoetst aan de virologische mogelijkheden of onmogelijkheden, en dat men dan een beslissing neemt die men naar buiten uit samen verdedigt. Dat is de enige manier om in die veel te langdurige crisis een eenheid in communicatie te behouden en om de mensen bij de les te kunnen blijven houden en hen te overtuigen om vol te houden, hopelijk nog enkele weken en maanden, totdat er voldoende mensen gevaccineerd zijn, zodat we uit de risicozone kunnen komen.

Heel concreet betekent dat voor de kermissen dat het het Overlegcomité zal zijn dat op een bepaald moment in een bepaalde context zal zeggen dat het opnieuw kan op die en die voorwaarden. We hebben in het verleden in samenwerking met virologen al draaiboeken, protocollen en richtlijnen uitgewerkt om activiteiten in de meest veilige omstandigheden te organiseren. Zo heeft de Vlaamse overheid een evenementenmatrix uitgewerkt op basis waarvan de lokale besturen kunnen

nagaan of activiteiten veilig kunnen worden georganiseerd of niet. Daarbij is onder meer het veiligheidsprotocol voor kermissen specifiek onder de aandacht van de lokale besturen gebracht. En dat is een goed werkdocument waar we, op het moment dat er opnieuw perspectief is voor kermissen en jaarmarkten, bij kunnen aanknopen en dat we kunnen gebruiken in onze communicatie naar lokale besturen.

U herinnert zich misschien dat minister-president Jambon en ikzelf in een brief op 5 augustus 2020, gericht aan de burgemeesters en gouverneurs, de lokale besturen opgeroepen hebben om zo gericht mogelijk te werk te gaan en markten, voorstellingen, kermissen en sport maximaal te laten doorgaan, onder het voorbehoud dat de epidemiologische toestand in de gemeenten het toeliet en de activiteit niet door een hogere overheid werden verboden. Dat is volgens mij een juist uitgangspunt dat we, zodra er weer perspectief is, opnieuw moeten meenemen en naar voren brengen in de communicatie naar onze lokale besturen. Maar op dit moment is dat te vroeg. Het is het Overlegcomité dat beslist.

Er zijn heel veel mensen die vandaag afzien, economisch en financieel, maar ook emotioneel en psychisch. Evident voelen we ons daar allemaal mee verbonden en hebben we daar heel veel empathie voor. Maar we zitten nu eenmaal met dat verdomde virus en we moeten daar door. Ik vind die eenheid van commando en die eenheid van communicatie heel belangrijk. Dwing mij dus niet om hier te zeggen dat ik zelf een hiërarchie in mijn hoofd heb: die eerst en die als tweede. Ik denk dat dat niet gezond is. Je moet dat samen, collectief, doen in de schoot van het Overlegcomité.

Maar ik ben het met u eens, mijnheer Vandenhove, dat we, zodra er perspectief is, vanuit de Vlaamse Regering in communicatie moeten gaan met de lokale besturen en hen op basis van goede draaiboeken moeten motiveren om te doen wat kan binnen de spelregels die op dat moment zullen bestaan.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp·a): Bedankt, minister. Ik ben het grotendeels met u eens. Ik heb in het begin van mijn vraag trouwens gezegd dat de gezondheidstoestand altijd vooropstaat. Ik ga dan ook akkoord met uw inleiding.

Ten tweede is dat inderdaad waar ik aan denk. Zodra er duidelijkheid is vanuit het Overlegcomité dat bepaalde evenementen, zoals kermissen, mogelijk zijn, kunt u de gemeenten effectief duidelijk laten aanvoelen, bijvoorbeeld via een omzendbrief, dat zij moeten proberen om die kermissen of aanverwanten maximaal te laten plaatsvinden, uiteraard rekening houdende met de autonomie van die gemeenten. Bedankt voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de kritiek op de verdelingscriteria bij de financiering van lokale besturen – 1952 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Minister, ik vermoed dat dit thema ook past binnen de sturm-und-drang waarnaar u zonet verwezen hebt, de sturm-und-drang bij de meerderheidspartijen van deze Vlaamse Regering. Want de voorbije twee weken

kwam er striemende kritiek op de ondoorzichtige criteria die aan de basis liggen van de financiering van de gemeenten, onder andere de verdelingscriteria van het gemeentefonds.

Ik stel vast dat de krokusvakantie wel het uitgelezen moment leek voor een aantal CD&V-collega's, voornamelijk West-Vlaamse collega's, om uw beleid op de korrel te nemen. Zo moest de regiovorming het ontgelden, het was voorwerp van kritiek. Ik heb mij daar ook openlijk vragen bij gesteld; is dat ondertussen nog levensvatbaar?

Wat mij ook opviel minister, is dat het woord 'kluwen' een belangrijke rol speelde in die kritiek. In het kader van die regiovorming doet u enerzijds een poging om het kluwen in het intermediare landschap te ontrafelen. Die regiovorming maakt voorwerp uit van discussie, ook al staat het in het Vlaamse regeerakkoord. Anderzijds werd u een gebrek aan daadkracht verweten, omdat u het kluwen aan onduidelijke criteria van het gemeentefonds, en bij uitbreiding de financiering van de gemeenten, niet aanpakt. Dat staat nota bene niet in het regeerakkoord. Dat valt mij op.

Er wordt zelfs gesproken over verzet tegen dit ondoorzichtig kluwen, waarbij sterke uitspraken worden gedaan. Ik citeer er enkele. "Niemand weet nog waarom de ene meer krijgt dan de ander". Er werd ook gezegd dat een inwoner van Gent of Antwerpen voor de Vlaamse Regering veel meer waard is dan een inwoner van andere gemeenten. Er wordt ook gesproken over koterijen waarmee de Vlaamse overheid de lokale besturen subsidieert. "Door dat hele kluwen wordt de scheeftrekking tussen steden en platteland alleen maar groter" is nog een ander citaat dat we konden vernemen, minister.

Onze gewaardeerde collega, die hier in de vorige legislatuur deel uitmaakte van de commissie Binnenlands Bestuur, maakte zelf ook de oefening om een beter beeld te krijgen op de ontvangsten van de driehonderd Vlaamse lokale besturen, en stelde vast dat het compleet onduidelijk is waarop de financiële verdeling gebaseerd is. Hij staat daarmee niet alleen, er zijn nog veel burgemeesters die dat gevoel delen. Er zitten er hier een paar in de commissie; misschien kunnen die daar straks ook een woordje over zeggen.

U bent er zeker van op de hoogte dat een aantal jaren geleden een twintigtal burgemeesters naar het Grondwettelijk Hof zijn gestapt om die ongelijkheid en die scheeftrekking aan te klagen. Dat is vruchteloos gebleken. Ook een aantal professoren die gespecialiseerd zijn in openbare financiën en lokale politiek bevestigen de onlogische kronkels. Zij treden het standpunt bij dat een grondige doorlichting aan de orde is.

Minister, het voorbije anderhalf jaar stel ik in de commissie vast dat, indien er kritiek komt op uw beleid en uw aanpak, of als er voorstellen worden gelanceerd, ook vanuit de oppositie, u onmiddellijk de koe bij de horens vat en daarmee aan de slag gaat.

Deelt u de mening van de collega's die stellen dat de criteria voor de financiering van gemeenten een ondoorzichtig kluwen zijn, die tot scheeftrekkingen leiden en hierdoor gemeenten benadelen? Treedt u hen bij dat er een ongelijkheid is?

Zult u stappen ondernemen om dit te verhelpen? Zo ja, welke? Zo niet, waarom niet?

Bent u bereid in te gaan op het voorstel van de academici om een grondige doorlichting van de subsidiestromen naar lokale besturen te maken? Bent u bereid om dit studiewerk te doen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer De Loor, u verwees naar de artikels van christendemocratische collega's tijdens of vlak voor de krokusvakantie. Ik heb die ook gelezen. Ik besef, en u moet weten dat voor de christendemocraten de dagen voor Aswoensdag zeer moeilijk zijn, omdat dan de vasten begint. Dat zijn veertig zware dagen voor de mensen met een christelijke overtuiging. De dagen ervoor zijn ze soms wat zenuwachtig en formuleren wat scherper hun mening als ze de honger voelen knagen.

Ik zal ingaan op uw vraag. Ingrijpende hervormingen gaan gepaard met discussie en debat, het zou spijtig zijn van niet. De regiovorming is een poging tot een grote interne Vlaamse staatshervorming. Die is niet vrijblijvend. Dat veroorzaakt natuurlijk debat. Hier is er nog een ander belangrijk debat over de vraag: hoe financieren we de lokale besturen? Hoe gebeurt dat? Is dat helder en transparant? Zit dat goed in elkaar?

Ik heb dat trouwens al eens uitgebreid toegelicht in deze commissie op 22 oktober 2019. Wat ik toen gezegd heb, komt heel dicht bij de opmerkingen van een aantal collega's die ik in de krant las. Ik deel een deel van die opmerkingen, maar we moeten ze juist formuleren. Als men zegt dat de subsidiestromen vandaag niet transparant zijn, is dat niet helemaal juist. Elke euro die naar de lokale besturen gaat, wordt gegeven op basis van decretale bepalingen die in het Vlaams Parlement zijn goedgekeurd.

De verdelingsmechanismen liggen allemaal decretaal vast met duidelijk gedefinieerde financieringsmechanismen. Ze zijn allemaal raadpleegbaar op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Als men zou suggereren dat er willekeur in het spel is, of als een onzorgvuldig lezer het zo zou begrijpen, als men zou beweren dat het onduidelijk is, kan ik u zeggen dat het allemaal vastligt tot de laatste eurocent.

Wat is dan wel het probleem? Ik heb toen het beeld van de Vlaamse koterij gebruikt. De manier waarop we lokale besturen financieren is misschien ooit begonnen in een huis, maar we hebben er dan een garage achter gebouwd en dan nog een veranda, een berghok en een duivenkot. Op die manier wordt het een kluwen. De initiële effecten van elk van die verschillende stromen worden teniet-gedaan of uitgehold door andere stromen die op basis van andere criteria met andere ambities zijn opgesteld. Op het einde van de rekening, als we alles optellen, is er geen beeld. Waarom krijgt gemeente X dat bepaalde bedrag en gemeente Y een ander? Waar zit de logica?

Als we dat kluwen gaan ontrafelen, en zoeken waar het allemaal vandaan komt, zien we dat het allemaal decretaal bepaald is. Dat heeft allemaal wel een zin, een logica, maar opgeteld, wordt het erg ondoorzichtig. Er is bij de regerings-besprekingen inderdaad niet zoveel over gezegd, ik zou u daar van alles over kunnen vertellen. Er zijn wel opmerkingen over gemaakt, en ik weet nog goed door wie. Maar men is wel een beetje teruggeschrokken, omdat er te weinig voor-bereidend werk was om eraan te beginnen.

Als men dat met gesloten beurs moet doen, dat uitkristalliseren en weer helder maken van die stromen, dan zijn er winnaars en verliezers. Dat wordt dan een heel moeilijke oefening. Als men dat niet met gesloten beurs doet, zit men bij de politiehervorming. Dan wint iedereen, en is er maar één verliezer, namelijk de publieke financiën. De brandweerhervorming was er ook zo een in de afgelopen jaren. Het is een heel complexe oefening. Er is niet alleen een technische dimensie maar er zijn ook politieke keuzes. Wie willen we hoeveel steunen? Kan een kleine gemeente in verhouding exact even veel krijgen als een grote? Zijn er gemeenten waarvan we erkennen dat ze grotere uitdagingen kennen dan andere? Dat is een

heel interessant, moeilijk en complex debat, dat men niet in een-twee-drie heeft opgelost.

Het dreigt een kostenfactor te zijn. Als men in dit land tot een nieuw systeem wil komen – ook al is het eenvoudiger – zonder verliezers en alleen winnaars, betalen de algemene middelen de factuur.

We doen deze legislatuur enorme inspanningen naar de lokale besturen, met een budget van 15 à 20 miljard euro. We hebben hen al op veel gebieden ondersteund. Ik vind dit een heel belangrijk debat. We hebben in het regeerakkoord, mijnheer Warnez, nog extra stromen gecreëerd: het plattelandsfonds, de openruimtedotatie, de responsabiliseringsbijdrage, bijkomende middelen voor grootstedelijke problematieken, en de mobiliteitsknooppunten. Het zijn allemaal nieuwe evenwichten die we daar hebben proberen in te steken, die het systeem nog uitgebreider maken, het kluwen nog groter maken.

Ik heb daarom in deze commissie op 15 december 2020 aangekondigd dat ik een grondige evaluatie van het Gemeentefonds, en bij uitbreiding de algemene financiering van lokale besturen, wil opstarten. Om dit grondig aan te pakken, wil ik daar de benodigde academische expertise bij betrekken. Ik ben momenteel in gesprek met de experten van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing om de scope van het onderzoek te bepalen en af te bakenen.

Binnen dit Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing hebben volgende overkoepelende onderzoeksinstellingen zich verenigd: KU Leuven, UGent, UHasselt en UA. Hierdoor is alle expertise die we nodig hebben in dit dossier, voorhanden: financieel, fiscaal, juridisch, bestuurskundig en sociaalgeografisch.

Tot slot heb ik aan het steunpunt gevraagd heb om in het kader van de studieopdracht een brede maatschappelijke consultatie uit te voeren. We gaan het maatschappelijke debat dus niet uit de weg.

Indien jullie dit wensen, wil ik de mogelijkheid creëren om hieromtrent bijvoorbeeld jaarlijks een terugkoppeling te vragen in deze commissie. De commissie kan dan betrokken worden bij die oefening.

Het studiewerk wordt binnenkort opgestart voor de volgende drie jaar. Het dossier moet klaarliggen met een aantal varianten zodat het inzet kan worden van het volgende verkiezingsdebat, de verkiezingen zijn in 2024. Het kan dan voorwerp zijn van maatschappelijk debat, van politieke keuzevorming. Het kan op tafel liggen bij een volgende regeringsonderhandeling. Ik ben een voluntarist, maar ik wil vooruitgang boeken. Als we deze legislatuur daar elk jaar een grondig debat over voeren in de commissie, academisch onderbouwd, en we kunnen de volgende formateur een nota aanreiken, en partijen kunnen een standpunt innemen, grondig onderbouwd met wetenschappelijke expertise, dan maken we het meeste kans om in dat woud weer bomen te vinden. We kunnen dan snoeien en de zaken vereenvoudigen.

In deze legislatuur is de opdracht de regiovorming, om in het bos van de meer dan tweeduizend structuren, organisaties die ontstaan zijn, wat meer eenvoud, transparantie, duidelijkheid te creëren. Dat wordt ook nog een boeiend debat. We zijn er volop mee bezig. Ik ben er vast van overtuigd dat we daarin kunnen landen, omdat we daar in het regeerakkoord opties en keuzes hebben genomen. Daar kunnen we dus vooruitgang boeken.

De volgende stap die we zullen moeten zetten, is de stap naar het Gemeentefonds en de financiering van lokale besturen. Op die manier creëren we toch op relatief korte termijn heel wat meer helderheid, transparantie, orde in de gegroeide

wanorde van de voorbij jaren, zowel in bovenlokale structuren als in financieringsmechanismes voor die lokale besturen.

Ten gronde ben ik het dus eens met de kritiek, en ik heb er ook al actie in ondernomen. Maar ik denk dat we dat in een juist tijdskader, met een juist tijdschema moeten doen, met betrokkenheid van de commissie en van het parlement.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Minister, het is inderdaad geen eenvoudige oefening, zoveel is duidelijk. Het zal ook niet op een-twee-drie gedaan zijn. Maar ik denk dat er wel moed en durf nodig is om deze problematiek aan te pakken. Nu is er immers een soort stilstand wat betreft het evalueren van de verdelingscriteria van het Gemeentefonds enerzijds, maar anderzijds is er absoluut geen stilstand wat betreft het bijbouwen van nieuwe koterijen. Dit werkt vaak ook het mattheuseffect in de hand. De groeivoet van het Gemeentefonds, die decretaal verankerd is, is een goed instrument, maar brengt vaak het mattheuseffect nog meer in werking. De verschillende systemen die aanwezig zijn, hebben al geleid tot heel veel kritiek. U deelt zelf ook een stuk van die kritiek, minister. Ik vind het goed dat er een debat op gang komt op basis van objectieve criteria, en niet enkel op basis van buikgevoel. Want ik stel vast – en u hebt er terecht naar verwezen – dat deze regering extra inspanningen doet naar de lokale besturen, maar dat die extra inspanningen niet altijd gebouwd zijn op de grootste transparantie en transparante criteria. Daar volg ik dus ook de kritieken.

Waar we naar moeten streven, minister en collega's, is een soort gemeentefonds of een gemeentefinanciering van de toekomst, dat functioneert als een soort herverdelings- en solidariteitsmechanisme tussen de verschillende gemeenten. Daarbij mogen we grootstedelijke problematieken zeker niet uit de weg gaan. Het moet ook een dynamisch gegeven zijn, dat zich aanpast aan de maatschappelijke evoluties. Het is misschien goed, minister, dat u nogmaals herhaald hebt wat u ook al in november en december gezegd hebt, zodanig dat alle collega's mee zijn in het verhaal, en dat er dan niet zo'n Scud-raketten of torpedo's gelanceerd worden in de richting van uw beleid.

Vanuit sp.a kijken we zeker ook reikhalzend uit naar de oefening. Laat ons wel een afspraak maken dat het dan niet de bedoeling is om de ganse oefening naar de Griekse kalender te verwijzen, maar dat er daadwerkelijk stappen worden ondernomen bij wijze van tussentijdse rapporteringen en discussies in onze commissie. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik denk dat het inderdaad een interessante vraag is, waarop u ook wel een interessant antwoord gegeven hebt, minister. Ik denk dat de vergelijking met de regiovorming wel voor een groot stuk opgaat. Het grote verschil is dat de regiovorming al concreet gestalte krijgt, en dat de discussie rond de verdelingscriteria van de financiering van de lokale besturen een intentie is. Minister, er is wel een opening, dat is goed.

U kennende, gaat het niet alleen bij woorden moeten blijven en zullen we toch deze legislatuur een aantal krijtlijnen uitzetten voor wellicht een volgend regeerakkoord. Ik vrees dat dit niet 'tussen de soep en de patatten' geregeld kan worden, zonder een element in de regeringsonderhandeling. Het is belangrijk dat we dat klaar hebben om te doen, ik denk dat het een hoge nood is. Er moet bijna 4 miljard euro verdeeld worden. Er zijn een zeven-, achttal financieringsinstrumenten naast het Gemeentefonds, we kennen het allemaal. We hebben er nog eens twee bij gecreëerd in deze nieuwe legislatuur, met de responsabiliseringsbijdrage en het Open Ruimtefonds. Dat is inderdaad de koterij. Ik denk dat er inderdaad een aantal

handvatten zijn om dit op te lossen. Er zijn gelukkig goede, stevige groeivoeten. Niemand verliest immers graag in het leven, afnemen is altijd moeilijk. Maar door de sterke groeivoeten die in het systeem zijn ingebouwd, kan men wel tot een verdeling komen zonder een aantal lokale besturen zwaar teleur te stellen. We willen dus absoluut dat debat aangaan, want die koterij moet weg.

Er moeten ook nieuwe criteria gevonden worden. De criteria van twintig jaar geleden waren toen misschien heel actueel, maar nu zijn er nieuwe uitdagingen. Ik denk bijvoorbeeld aan de open ruimte, de problematiek van ruimtelijke ordening, het bevriezen van de woonuitbreidingsgebieden en het Instrumentendecreet. Een aantal experten roepen duidelijk op om de aanpak van de klimaatuitdaging met een goed effectief ruimtelijkeordeningsbeleid te ondersteunen. Iedereen is het ermee eens dat de lokale besturen daar een enorme rol in kunnen spelen, maar daar staat dan ook financiering tegenover. Het criterium van open ruimte moet belangrijk zijn, ook voor de investeringen. Ik denk dat lokale besturen die willen investeren een extra steuntje in de rug willen hebben. Verder is er de vraag of de grootstedelijke problematiek nog altijd gefinancierd moet worden vanuit het Gemeentefonds, met die grote voorafnames tot gevolg, wat heel wat frustratie oplevert.

Ik denk dat wij vanuit onze fractie heel wat elementen hebben om mee te participeren aan dat debat, heel onbevangen, maar toch met een aantal principes om de nieuwe uitdagingen voor lokale besturen daadwerkelijk aan te pakken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik denk dat de hervorming van het Gemeentefonds zo een beetje de olifant in de kamer is. Terwijl ik in de krokusvakantie met mijn gezin naar de olifanten in Planckendael ben gaan kijken, heb ik het gevoel dat sommige CD&V-collega's die olifant zijn gaan bekijken, terwijl we in de regeringsvorming hadden afgesproken dat we die olifant nog even gingen laten staan. Meer nog, we hebben hem serieus wat extra eten gegeven. Ik denk dat er geen enkele Vlaamse Regering zo veel miljarden euro's aan lokale besturen geeft als deze. Op legislatuurniveau stijgt dat van 15 à 20 miljard, er is al naar verwezen. We hebben die olifant nog wel lekker vetgemest en we hebben afgesproken dat we die olifant in de volgende legislatuur – we zullen wel zien wie er dan allemaal bij zit – wel gingen aanpakken.

Maar daarvoor moesten we twee dingen doen: ten eerste, een grondig debat, een grondige studie opstarten omdat we weten dat dit een zeer moeilijke, complexe, gevoelige discussie is. En daarom, minister, dank dat u deze discussie opstart en dat u daarvoor op regelmatige basis ook naar het parlement wilt komen. Ik denk dat u daarmee heel wat voorbereidend werk verricht om de olifant uit die kamer te krijgen. Ten tweede is het zeker zo belangrijk dat we enkele hervormingen doorvoeren, richting bestuurskracht, bijvoorbeeld fusies, maar ook regiovorming. Het is hier ook al gezegd: de regiovorming waar wij toch heel veel verwachtingen bij hebben, zal er toch ook voor zorgen dat we naar dit kluwen – de intergemeentelijke samenwerking is toch ook een kluwen – gaan kijken en dat gaan aanpakken. Dat zal ook leiden tot minder uitgaven van de overheid, tot sterkere samenwerkingen. Ik denk dat u dat dus ook moet meenemen in het debat rond toekomstige financiering van gemeenten. We moeten kijken hoe we kunnen zorgen voor sterkere besturen, ten eerste door fusies en ten tweede door een sterkere samenwerking in de regiovormingen. Dat zijn toch de eerste twee stappen die we moeten zetten, vooraleer we aan die olifant gaan beginnen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik voelde mij ergens toch ietwat aangesproken, vandaar dat ik toch even wil tussenkomen. Minister, eerst en vooral moet ik opmerken dat

we voor de vastenperiode ook al carnaval hebben moeten missen. Als schepen van een carnavalsgemeente kan ik toch wel zeggen dat dat pijn doet. Maar de pannenkoeken op vette dinsdag hebben ervoor gezorgd dat we niet op onze honger zaten. Dus mochten er eventuele frustraties zijn, dan kwamen die niet van daar, minister.

Wat de lokale besturen en de financiering van de steden en gemeenten betreft, merk ik en weet ik dat die striemende kritiek, zoals u dat noemt, door de minister wordt gedeeld. We stellen samen met u en de minister vast dat die criteria verouderd zijn, en dat is ook logisch. Het Gemeentefonds dateert van 2002, en de samenleving ziet er ondertussen anders uit. Een onderzoek naar actualisering is dus uiteraard aan de orde. Het is ook goed dat de minister dat nu opstart. Minister, ik ben ook heel blij dat u meerderheid en oppositie daarbij wilt betrekken, want het is belangrijk om draagvlak te creëren.

Het lijkt mij wel heel belangrijk om het opzet van dat onderzoek ook te kennen, om het resultaat op die manier te kunnen bekijken. Minister, kunt u inzicht geven in de onderzoeksvragen die aan het Steunpunt werden voorgelegd in dat concrete onderzoek? Misschien kunt u die nu niet geven, maar kunt u ons die wel bezorgen. Of was dat eerder een vrije oefening?

Kris Van Dijck (N-VA): Ik wil ook even aansluiten, collega's. Ik denk dat de vraag die collega De Loor stelde, een interessante vraag is. Ik denk dat er ook al heel wat wijsheden zijn gezegd door eenieder. Ik heb met alle partijen die nu tussengekomen zijn al wel eens rond de tafel gezeten naar aanleiding van een regeringsvorming. En ik denk dat sp.a tot op heden nooit stond te springen om deze doos van pandora te openen – er is ook al gesproken over kluwen en olifanten.

Anderzijds denk ik dat dit een legitieme vraag is, waar we ons vroeg of laat wel ernstig over moeten buigen, niet alleen omdat de verschillen te groot zijn. We moeten er ons ook rekenschap van geven dat als we iets veranderen, en we blijven dat doen binnen de huidige, gesloten enveloppe – die groeit sterk, wat ik enorm waardeer – er dan sowieso een aantal verliezers zullen zijn.

Ik neem een hypothetisch voorbeeld. Stel dat elke kleine gemeente, zoals bijvoorbeeld mijn gemeente, 223 euro per inwoner ontvangt. Ik wil ook investeren, collega Van den Heuvel, en we doen dat ook. Maar als al die kleine gemeenten fusioneren, dan komen die in een groter verhaal. Als je dat dan binnen dezelfde enveloppe doet heb je sowieso verliezers. Want als je langs de ene kant winnaars hebt, heb je langs de andere kant verliezers.

En als ik daar kritiek op heb, zijn er mensen die zeggen dat je dat probleem oplost door te fusioneren. Maar als je dat in een megaverhaal bekijkt, dan valt dat probleem daar niet zomaar mee op te lossen. Wat wel heel belangrijk is – en dat zat ook vervat in het antwoord van de minister –, is dat je dat allemaal in zijn totaliteit moet bekijken. Waar willen we naartoe met onze gemeente, welke opdrachten zullen we die gemeenten geven, wat verwachten we van hen en dies meer? In die optiek denk ik dat er een evolutie kan zijn. Als we naar meer bevoegdheden gaan, zal dat ook de enveloppe doen vergroten, neem ik aan. Want dat zijn dan opdrachten die niet meer op andere niveaus moeten worden uitgevoerd.

Dat lijkt mij inderdaad een heel belangrijke opdracht. Ik ben langs de ene kant blij dat de fracties toch allemaal te kennen geven dat dat vroeg of laat moet gebeuren. Er is inderdaad afgesproken dat er deze legislatuur nog niet te veel zal gebeuren, omdat je dat ook niet zomaar in de duik doet of tijdens een aantal weken van regeringsonderhandelingen.

Ik hoop dat je mij dat niet kwalijk neemt, collega De Loor, maar in die optiek moet je ook beseffen dat dit een veel bredere opdracht is, waarbij het uitgangspunt moet

zijn dat het een win-win is voor eenieder. En dan denk ik dat wij ook bereid zijn om dit gesprek op een volwassen, deftige en efficiënte manier aan te gaan.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt, collega's. Ik denk dat we elkaar weinig tegenspreken op dit moment. We kijken heel sterk in dezelfde richting. Voor mij is dat ook een debat dat de grenzen van meerderheid en oppositie overstijgt.

Trouwens, als we heel eerlijk zijn, en we kijken in onze eigen partij, dan hebben we daar ook geen kerndebatten over. Vaak heeft dat te maken met de plaats en de positie waarin men zich bevindt.

Wie in een kleinere gemeente actief is, begrijpt heel goed de noden, problemen en uitdagingen van een kleine gemeente. Wie in een stad actief is, is natuurlijk heel sterk gefocust op de stedelijke uitdagingen. Ik wil daarmee niet zeggen dat mensen in een stad blind zijn voor wat er in de kleinere gemeenten gebeurt of omgekeerd, maar onze kijk wordt natuurlijk ook altijd een beetje bepaald door de plaats waar we ons bevinden. Dat speelt tussen partijen, maar ook in partijen. Het is dus een debat om draagvlak te creëren en inzichten te verwerven, dat we samen moeten voeren. Ik ben blij dat we dat ook gaan kunnen doen.

Dat debat maakt voor mij deel uit van een soort klavertjevier waar we rond lokale besturen aan het werken zijn. We hebben de regiovorming als eerste blad van dat klavertjevier, dat we deze legislatuur willen vormen en inhoud geven. Daar wordt hard aan gewerkt, daar is al heel veel in verzet. Dat gaat binnenkort ook op de tafel van de Vlaamse Regering komen en dan gaan we er hier ook verder over kunnen discussiëren. Dat moet eigenlijk in deze legislatuur op kruissnelheid komen.

Het tweede punt zijn de fusies. Het is een vrijwillige fusieoperatie die we vorige legislatuur gestart zijn en die we nu resoluut voortzetten. Ik krijg op het terrein heel veel signalen dat gemeenten dat heel ernstig aan het overwegen zijn, omdat die fusieoperatie ook zorgt voor een ander lokaal bestuurlijk landschap.

De derde zaak die we aan het doen zijn, is in het kader van de brede herverdeling te kijken hoe Vlaanderen verder kan decentraliseren. Welke bevoegdheden, middelen en taken kunnen we doorschuiven naar lokale besturen? De minister-president heeft daar in de Septemberverklaring heel nadrukkelijk naar verwezen. Dat is een grote en belangrijke uitdaging. Men moet nooit vergeten dat wij maar 13 procent van de publieke middelen in Vlaanderen uitdelen via lokale besturen; in Nederland is dat 30 procent. Dat blijft voor mij toch altijd een frappant verschil met onze noorderburen. En die werken allemaal op elkaar in. Als je natuurlijk meer decentraliseert, gaat die regiovorming waarschijnlijk nog belangrijker worden voor kleine besturen om te zeggen wat ze zelf niet aankunnen en samen op bovenlokaal niveau willen doen. Het gaat ook fusies stimuleren: sommigen gaan dan misschien zeggen dat het het moment is om toch te fusioneren.

Het vierde blad van dat klavertjevier is het voorbereiden van hoe we in de toekomst onze gemeenten willen financieren. Daar zijn er veel verschillende en interessante tussenkomsten geweest, onder andere van de heer Van den Heuvel, die terecht gezegd heeft dat we misschien nieuwe criteria moeten maken en dat die criteria van twintig jaar geleden misschien achterhaald zijn, dat er nieuwe uitdagingen zijn waar we voor staan, bijvoorbeeld rond duurzaamheid en ecologische uitdagingen, of rond mobiliteitsuitdagingen, of de vergrijzingsproblematiek die zich stelt. Dat zijn nieuwe dingen waar we als samenleving mee geconfronteerd worden. Dat goed voorbereiden is een belangrijke opdracht. Veel verder springen dan een goede voorbereiding, een goed debat, beter aflijnen waar het echt over gaat, misschien het aanreiken van twee of drie alternatieven: als we daarin slagen met onze

commissie en daar draagvlak kunnen vinden, het liefst over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, hebben we flink gewerkt.

Wat de onderzoeksvragen betreft: het onderzoeksvoorstel wordt momenteel opgemaakt, collega Warnez. Midden maart is er een opvolgingsvergadering gepland met het steunpunt. Zodra die onderzoeksvragen gedefinieerd en goedgekeurd zijn, ga ik die zeker en met heel veel plezier overmaken aan de commissie. Op die manier is de commissie van in het begin betrokken. Ik behoud mijn voorstel – daar moet de commissie dan zelf over beslissen – om daarrond jaarlijks bijvoorbeeld een debat te hebben in de commissie en een opvolgvergadering, desnoods met de mensen van het steunpunt erbij. Dat lijkt me altijd zinvol om te doen. Maar nogmaals, ik laat het aan de wijsheid van het parlement over om zijn agenda ter zake te bepalen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Ik neem u absoluut niets kwalijk, absoluut niet. En u zult het waarschijnlijk niet geloven, maar ik ben echt wel een stukje tevreden dat ik door mijn vraag heb kunnen bijdragen aan het streven naar een grotere cohesie binnen de meerderheid. Ik ben echt wel tevreden dat ik daartoe mijn steentje heb kunnen bijdragen.

Collega's, ik denk dat we dit debat inderdaad met een open geest moeten aangaan. De minister heeft daarnet gesproken over het debat over decentralisatie. Daar onlosmakelijk mee verbonden is natuurlijk ook de financiële slagkracht van de lokale besturen. Die speelt daar ook een rol. Het is dan ook hoog tijd om die koterijen op het vlak van financiën aan te pakken en om daar een nieuw en degelijk huis neer te zetten, en te streven naar een Gemeentefonds en een lokale financiering van de toekomst. Ik kijk uit naar het vervolg. 'To be continued.'

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het project van de digibuddy's bij lokale besturen
– 2024 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Net als vele bedrijven en andere overheden wil Vlaanderen uiteraard verdere stappen zetten op het vlak van digitalisering. Maar uiteraard mogen we niet vergeten dat nog niet iedereen mee is. Dat bleek nog uit de recente Digitale Barometer 2020, een onderzoeksrapport van de VUB, de UCL en de Koning Boudewijnstichting, waarin staat dat 40 procent van de bevolking digitaal kwetsbaar is. Dat percentage stijgt zelfs tot 75 procent bij gezinnen met een laag inkomen.

In het Vlaams relanceplan wordt daarom geld vrijgemaakt om de digitale vaardigheden van de Vlamingen sterker te maken. Het gaat om 20 miljoen euro die naar verschillende projecten gaat.

Een van die projecten zijn de digibuddy's. Ik vernam in de media dat de minister samen met de lokale besturen dit jaar op zoek gaat naar vrijwilligers die buurtbewoners gratis helpen met hun digitale vragen. Ik heb enkele vragen over de uitrol van dit project.

Op welke manier zullen vrijwilligers en ook Vlamingen met beperkte digitale vaardigheden worden bereikt? Hoeveel mensen beoogt u eigenlijk te bereiken? Zullen alle gemeenten worden betrokken? Op welke manier zult u hen ondersteunen? Is er een concrete timing? Welk budget is er precies voorzien?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel voor uw vraag, mijnheer Warnez. Het uitrollen van een Vlaams netwerk van digibuddy's is een van de onderdelen van het actieplan Iedereen digitaal, dat ik momenteel aan het finaliseren ben en vervolgens zal uitrollen.

Een belangrijke partner bij het voeren van een e-inclusiebeleid zijn voor mij de lokale besturen. Ik voorzie dan ook een budget van 50 miljoen euro vanaf dit jaar om de lokale besturen hierbij te ondersteunen. De verschillende actielijnen die met dit budget worden opgezet, worden uitgewerkt in het actieplan Iedereen digitaal.

Ik wil alvast inzetten op volgende elementen. We maken middelen vrij om ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk kwetsbare personen een goedkopere toegang hebben tot het internet. We onderzoeken daarvoor de mogelijkheden die de UiTPAS biedt, een gekend lokaal instrument. We willen ook financiële ondersteuning bieden aan lokale besturen om een lokale e-inclusiewerking op te zetten. Het doel is dat ieder lokaal bestuur tegen 2024, dus tegen het einde van deze legislatuur, een lokale e-inclusiewerking heeft. Een derde ding dat we willen doen is het uitwerken van ondersteunende instrumenten en vormingen voor lokale besturen die zij kunnen inzetten voor het verbeteren van de digitale vaardigheden van hun werknemers, de toegankelijkheid van hun digitale dienstverlening en het versterken van de digitale geletterdheid van hun burgers, door bijvoorbeeld het ontwikkelen van audiovisueel materiaal, de methodiek van de digibuddy's, enzovoort. Om de effectiviteit te meten van de voorgestelde maatregelen zullen we ook inzetten op monitoring en onderzoek.

De uitrol van de methodiek digibuddy's is een van de elementen in dit plan. Een digibuddy, een vrijwilliger, leert iemand een-op-een werken met een computer, een laptop of een digitale toepassing. Mensen krijgen meer vertrouwen, durven meer te experimenteren en durven zo meer vragen te stellen. Zo evolueren ze zichtbaar sneller in hun digitale vaardigheden. Een aantal lokale besturen, zoals Peer, Gent en Roeselare, hebben hier reeds initiatieven rond opgezet. Ik wil dit verder uitbreiden, versterken en breed verspreiden naar alle lokale besturen en hun partnerorganisaties. Hoe wil ik dat doen? Door een Vlaams breed netwerk van digibuddy's, ondersteund door een online platform voor kennisdeling en 'train-the-trainers'. Ik ben momenteel nog in overleg met onder andere Mediawijs en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) om te bekijken hoe we dit meer concreet naar budgettering, timing en aanpak kunnen operationaliseren. Dus ik moet u daar vragen om voor een meer concrete uitwerking nog even geduld te hebben. Maar ik denk dat ik daarmee toch al de weg geschetst heb hoe we verder willen evolueren met dit project.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik heb geduld, minister, want het is een belangrijk project, alles wat e-inclusie betreft. Heel concreet: die 50 miljoen euro, gaat dat over een eenmalige investering voor dit jaar? Of is dat gespreid over de komende drie jaar? Hoe zag u dat juist? Dat heb ik niet goed begrepen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Heel concreet op die bijkomende vraag, mijnheer Warnez: dat is inderdaad een eenmalig investeringsbudget dat toegekend wordt in 2021 en

2022 en te besteden is tot 2024. Dat is dus één budget dat we dan besteden tot 2024.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor uw initiatieven, en we kijken uit naar de concrete acties. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.